

Szőke Sándor

Logisztikai ismeretek

A követelménymodul megnevezése:

Katonai alapfeladatok

A követelménymodul száma: 0789-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-022-50

LOGISZTIKAI ISMERETEK

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A Magyar Honvédség állományába kerülő fiatal, kezdő szakiskolai tanulói és felsőoktatási intézményi hallgatói állományba kerülésükkor joggal kérdezhetik, hogy milyen lesz az elszállásolás, milyen háttérrel biztosít számomra a Magyar Honvédség, milyen ruházati anyagokkal fognak ellátni, milyen lesz az ételmezés, és mi lesz ha kárt okozok.

Nos, ebben az ismeretanyagban választ kaphat kérdéseire. De mielőtt tovább haladna az ismeretanyag tanulmányozásában, kérjük olvassa el a **TANULÁSIRÁNYÍTÓ** fejezettrészt.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A LOGISZTIKA ALAPJAI

1. 1. A logisztika kialakulásának rövid története

A logisztika fogalma először a haditudományokban jelent meg, a római hadseregben az úgynevezett "logistasok" szervezték meg a légiósok elszállásolását, ételmezésellátását. A logisztika, mint tudományos fogalom 1830-ban jelent meg először Baron de Jomini francia tábornok írásában, aki a logisztika elnevezés alatt foglalta össze az összes olyan tervezési-szervezési intézkedést, mely a hadvezér stratégiai elgondolásainak megvalósításához biztosítja a megfelelő háttérrel. Ő a logisztikát a szállásmester tevékenységével azonosította (a szállásmester franciául marechal de logis). Jomini írásait a 19. század végén angolra fordították, és a tudományt a "logistics" névvel illették, melyet a mai napig is használunk. A logisztika szó egyébként feltehetőleg görög eredetű, és a "logistikos" = "logikusan gondolkodni" kifejezésből származik.

1. ábra. Katonai légi logisztikai ellátás biztosítása

A logisztika igazi térhódítása a haditudományokban a második világháború, illetve a koreai háború idejére tehető, ekkor kezdték az amerikai és a nyugati hadseregekben a Jomini által megfogalmazott elveket komolyabban alkalmazni és továbbfejleszteni.

A jelenlegi értelmezés szerint a hadászati logisztika mindazokat a tevékenységeket és eszközhasználatokat átfogja, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a harcoló alakulatok létfenntartása, mozgása és hadműveleteinek alátámasztása szervezett és folyamatában jól áttekinthető, szükség szerint gyors operatív beavatkozással megvalósítható legyen.

Az első olyan publikáció, mely a gazdasági-szervezési kérdésekben próbálta meg alkalmazni az addig szigorúan csak hadi tudománynak számító logisztikát, 1955-ben jelent meg az Egyesült Államokban, és ezzel megkezdődött a logisztika eredményeinek adaptálása a termelés-szervezés, a gyártás-irányítás a szállítási rendszerek fejlesztésének területére. Európában az első publikációk a 70-es évek elején jelentek meg. A logisztika rohamos fejlődése és világméretű elterjedése a 80-as évek elején kezdődött el.

2. 2. A logisztika mibenléte

A logisztikának, mint tudománynak nincs egyértelműen elfogadott értelmezése. Különböző nyelvterületeken másképp-másképp definiálják, hogy mit értenek alatta.

A német nyelvterületeken a logisztikát elsősorban üzemi, üzemgazdasági szinten, a vállalaton belül vizsgálják. Egy 1972-es definíció szerint: "A logisztika tartalmaz minden olyan tevékenységet, amellyel egy hálózatban mozgásokat és tárolásokat alakítanak ki, irányítanak és szabályoznak. Az együttes működés a hálózatban tárgyak és információk áramlását indítja meg úgy, hogy teret és az időt minél eredményesebben hidalják át." 1975-ben publikált definíció szerint: "A logisztika nem más, mint a rendszerelmélet alkalmazása az anyagáramlás területén." Jünemann 1989-es definíciója szerint: "A logisztika anyagok, személyek, energiák, és információk rendszereken belüli áramlásának tervezésével, szervezésével, irányításával, és ellenőrzésével foglalkozó tudomány."

Az angol nyelvterületeken inkább a mikrogazdasági rendszerek (vállalatok) közötti anyagáramlásra, valamint a piaci és az üzleti folyamatokra, és ezek szervezésére helyezik a hangsúlyt.

Az Amerikai Logisztikai Társaság által elfogadott definíció: A logisztika nyersanyagok, félkész termékek, és késztermékek hatékony áramlásának tervezését, megvalósítását és ellenőrzését szolgáló tevékenységek integrációja. Ezek a tevékenységek magukba foglalják a vevőszolgálatot, a kereslet előrejelzést, az elosztást, a készletgazdálkodást, az anyagmozgatást, a szállítást, a termelésprogramozást, és egyéb tevékenységeket is."

A hazai szakirodalom a logisztika műszaki, gazdasági, elméleti, és gyakorlati kérdéseivel egyaránt foglalkozik. Megközelítésére leginkább a német és az angol felfogás ötvözése a jellemző.

"Logisztika alatt napjaink nemzetközi szakirodalma anyagok, energiák, információk, esetleg személyek rendszereken belüli és rendszerek közötti áramlásának létrehozásával, irányításával, és lebonyolításával kapcsolatos tevékenységek összességét érti. A logisztika az RST (Rakodás – Szállítás – Tárolás) folyamatokon kívüli tevékenységeket is magába foglalja, mint például csomagolás, telephely-kiválasztás, stb."

3. 3. A logisztika fejlődésének fő okai

A logisztika fejlődésének fő okai a következőkben foglalhatóak össze:

1. Az igények oldalán. Az elmúlt 1–2 évtizedben a piacgazdaság általános térhódítása mellett a termékek életciklusa is rohamosan csökkent. A termelők között mára már már gyilkos verseny alakult ki a vevőkért. A vállalatok csak úgy remélhették talponmaradásukat, ha egyrészt minimálisra tudják csökkenteni a termelési költségeiket, másrészt pedig megfelelően le tudják rövidíteni a termelési átfutási idejüket, hogy ezáltal alkalmazkodni tudjanak a lecsökkent termék életciklusokhoz, a gyorsan változó mindenkori fogyasztói igényekhez. A gyártás területén ez ekkorra már lehetővé vált, az automatika, és az ipari robotika elterjedésével. Ez viszont azt eredményezte, hogy a szállítások, a beszerzés és az elosztás átfutási ideje aránytalanul nagy lett a tiszta gyártási időhöz képest. Például az 1980-as évek elején a Siemens gyárában a teljes átfutási időből 60 %-ot tett ki a beszerzés, és 25 %-ot az elosztási idő, míg maga a gyártási idő csupán 15 % volt. Összefoglalva tehát a szállítások, az ellátás és az elosztás alacsony szintű szervezettsége egyre inkább kerékkötőjévé vált a vállalatok versenyképességnek.
2. A lehetőségek oldalán. Nagyjából a fenti követelményekkel egy időben jelentek meg új tudományterületek, eljárások, és eszközök. A 80-as években a személyi számítógépek megjelenésével villámszerű sebességgel indult fejlődésnek és terjedt el a számítástechnika és az informatika az egész világon. Megjelent a rendszerelmélet és az információelmélet. A matematikában megjelentek az operációkutatási módszerek. Mindez rengeteg új eszközt és lehetőséget adott a logisztikával foglalkozó emberek kezébe.

Ezen új igények és lehetőségek találkozása volt a logisztika gyors fejlődésének és elterjedésének fő mozgatórugója. Létrejött és a korszerű szervezési módszerekkel megvalósíthatóvá vált a JIT (Just In Time) elv, melynek lényege, hogy a gyártás során a nyersanyagok, félkész termékek percre pontosan akkor érkeznek meg a gyárba amikor megkezdődik a feldolgozásuk, és ezért szükségtelenné válik ezen anyagok raktározása. Ez egyrészt nagyban csökkenti, esetleg megszünteti a gyártásközi raktározás költségeit, másrészt jóval gyorsabb termelési átfutási időt tesz lehetővé. A JIT elv és a számítógéppel integrált rugalmas gyártórendszerek együttes alkalmazása lehetővé teszi a rendelésre való gyártást, ahol a gyárak nem készletre termelnek, hanem mindig az elosztási oldalról aktuálisan felmerülő igényeket (megrendeléseket) elégítik ki.

2. ábra. Miniszteri látogatás egyik az logisztikai katonai bázison

4. 4. A logisztika feladatai és célkitűzései

A logisztika feladata anyagok és információk rendszereken belüli és rendszerek közötti áramlásának tervezése, szervezése, irányítása és ellenőrzése, valamint az ehhez szükséges tárgyi feltételek megteremtése.

Az anyagok értelmezése: nyersanyagok, alapanyagok, alkatrészek, félkész termékek, késztermékek, és egyéb, tehát az adott anyagáramlás tárgyai. Az információ az anyagra és az anyagáramlásban közreműködő elemekre vonatkozik. Az információ áramlás mindig az anyagáramláshoz kapcsolódik, de egyes esetekben az információ áramlás anyagáramlás nélkül is képezheti a logisztikai rendszer alkotó részét. A rendszer egy általános és relatív fogalom, értelmezhető vállalatként, gazdasági körzetként, vagy akár egy egész országot is jelölhet.

A logisztika célja az úgynevezett 6M elv, vagyis hogy a piaci, termelési, és egyéb igényekhez alkalmazkodva a

- megfelelő áru, a

- megfelelő időpontban, a
- megfelelő helyre, a
- megfelelő mennyiségben, a
- megfelelő minőségben, és a
- megfelelő költséggel eljuttatható legyen.

Fontos itt kiemelni azt, hogy a megfelelő költségráfordítás elérése csak egyike a hat célkitűzésnek, és a többihez képest nem rendelkezik kiemelt jelentőséggel. Ez is azt jelzi, hogy a logisztika több tényező figyelembevételével végrehajtott folyamat optimalizálásra ösztönöz.

A logisztika céljainak eléréséhez különböző tudományterületek törvény-szerűségeit, eredményeit használja fel. Ezek közül elsősorban a rendszerszemlélet, a szabályozásméletek, az operációkutatás, a matematikai statisztika, és az információelmélet játszanak jelentős szerepet. Mindezeket figyelembe véve a logisztika interdiszciplináris, integratív tudománynak tekinthető.

3. ábra. A logisztika egyik kulcsterülete, üzemanyag utánpótlás

AZ ÖSSZEVONT LAKTANYAI LOGISZTIKAI GAZDÁLKODÁS

A logisztikai rendszerek a hadseregen, így a Magyar Honvédség szervezetébe is igen erős "ágazat" lett. Beláthatjuk, hiszen a békeidőben és a harctéren szolgálatot teljesítő katonák kiszolgálása igen bonyolult és nagymértékű munkafolyamat. A logisztikai feladatok legszűkebb, de még egységben értelmezhető területe a laktanyai logisztikai gazdálkodás.

1. Az előljáró feladata a logisztikai gazdálkodás terén

Az előljáró parancsnok által elrendelt összevont (teljes körű vagy egyes szakterületeket érintő) laktanyai logisztikai gazdálkodás esetén a laktanyaparancsnok feladata. Ennek keretében a laktanyaparancsnok helyetteseivel:

- gazdálkodási hatáskörébe utalt valamennyi katonai szervezet személyi állománya számára biztosítsa a normák szerinti járandóságait, anyagi szükségleteik kielégítését és a kultúrált munka- és életkörülményeket,
- az összevont laktanya logisztikai gazdálkodás körébe tartozó feladatokban működjön együtt a laktanyában ellátásra hozzá utalt katonai szervezetek parancsnokaival,
- a laktanya működési rendjére vonatkozó intézkedéseiben – az előjáró parancsnokság logisztikai főnök szakmai követelményei figyelembevételével – részletesen szabályozza a laktanya logisztikai támogatási feladatainak végrehajtását.

A katonai szervezet parancsnoka a logisztikai gazdálkodással kapcsolatos feladatokat a katonai szervezet logisztikai főnöke útján valósítsa meg.

Az összevont laktanya logisztikai gazdálkodás egyes szakterületeit közvetlenül irányító vezetők hatásköre és felelőssége az adott szakterületen kiterjed az összevont laktanya logisztikai gazdálkodás irányítására és ellenőrzésére, a laktanyában ellátásra utalt katonai szervezetek teljes személyi állományának ellátására.

4. ábra. Laktanya képe madártávlatból

Az ellátásra utalt katonai szervezet parancsnokának a saját parancsnoki általános gazdálkodási és ellátási jogkörén túl kötelessége:

- biztosítsa, vezényelje munkavégzésre az ellátást végző katonai szervezet részére, a közös előjáró által meghatározott összetételű szakállományt a laktanya logisztikai támogatási feladatok végrehajtása érdekében;

- kérje a laktanyaparancsnok intézkedését, ha az összevont laktanya logisztikai gazdálkodás körében olyan mulasztásokat tapasztal, amelyek a vezetése alatt álló katonai szervezet alaprendeltetésének betöltését veszélyeztetik, illetve alárendeltjei jogos járandóságait megrövidítik; eredménytelenség esetén tegyen jelentést előljáró parancsnokának;
- tegyen eleget mindazon gazdálkodási, ellátási követelményeknek, amelyeket a laktanyaparancsnok, illetve az összevont laktanya logisztikai gazdálkodás egyes szakterületeit közvetlenül irányító szolgálati személyek támasztanak.

Közös elhelyezés vagy több laktanyában történő elhelyezés esetén az előljáró parancsnok meghatározhatja a laktanyaparancsnok hatáskörébe tartozó egyes ügyek megoldásának módját.

Az utaltsági rend alapján ellátott, de más előljáró parancsnoksághoz tartozó szervezetek költségvetését – az utalt szervezetek adatszolgáltatása és igénye alapján – az ellátó katonai szervezet külön soron tervezze. A költségvetés jóváhagyásakor az utalt katonai szervezetek ellátásához szükséges előirányzatok az ellátó szervezet előljáró parancsnoksága költségvetésében jelenjenek meg.

Az ellátó központoktól vételezést, illetve beszerzéseket, megrendeléseket, az analitikát és a pénzforgalmat érintő valamennyi gazdasági eseményt csak az ellátásra kijelölt katonai szervezet hajthat végre.

A katonai szervezetek számára a gazdaságosan és kedvező hatékonysággal igénybe vehető szolgáltatásokat külső szolgáltatóktól kell megvásárolni. A Honvédségen belül kell létrehozni és fenntartani azokat a speciális szolgáltatási képességeket, amelyeket külső szolgáltatótól igénybe venni nem lehet. Az ellátásra utalt szervezeti egység szolgáltatást kizárólag az ellátásáért felelős katonai szervezet útján veheti igénybe.

Az utalt szervezet részére a szakági normáknak megfelelő szintű és mennyiségű (minőségű) szolgáltatás biztosítására kötelezett szervezet saját előjárójától költségvetési és egyéb erőforrások igénylésére, továbbá azok felhasználására jogosult.

A logisztikai szolgáltatások igénybevételénél figyelembe kell venni:

- a harcászati, hadműveleti szempontok elsőbbségét a gazdaságiakhoz viszonyítva;
- a szolgáltatások igénybevétele nem akadályozhatja az adott szervezet alkalmazhatóságát;
- a szolgáltatások igénybevételének hozzá kell járulnia a harcászati, hadműveleti siker eléréséhez;
- a szolgáltatásokat esetenként akkor is fenn kell tartani, ha átmenetileg nincs rájuk szükség, vagy azok időlegesen felesleges erőforrásokat kötnek le.

A KATONÁK ELHELYEZÉSE, ÉLELMEZÉSE, RUHÁZATI BIZTOSÍTÁSA

1. Az elhelyezés elvei és rendje

A Honvédség szervezeti elhelyezésének alapvető szabályait a Honvédelmi törvény. 89–91. §-ai tartalmazzák. Ennek értelmében:

- A Honvédség szervezeteinek elhelyezéséhez, illetve feladatai ellátásához rendelkezésre bocsátott ingatlanok állami tulajdonban, a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium vagyongazdálkodásában állnak.
- A katonai szervezetek kijelölés alapján használatba kapják az ingatlanokat.
- A katonai szervezetek a feladattól függően elhelyezhetők – a katonai diszlokáció elveinek megfelelően – az ország területén vagy külföldön állandó jelleggel helyőrségekben, ideiglenesen állomáshelyeken. A csapatok állandó jellegű elhelyezésére szolgáló katonai objektumok a laktanyák.
- A helyőrség olyan kijelölt település, amelynek közigazgatási területén katonai szervezet kerül elhelyezésre. A helyőrséghez tartoznak a település közigazgatási területén kívül eső kiképzőbázisok, lő- és gyakorlóterek, raktárak és más katonai objektumok (utalt ingatlanok), továbbá azok megközelítési útvonalai is. Egy helyőrségbe több katonai szervezet is települhet.
- A katonai szervezetek helyőrségen kívül tábori körülmények között is elhelyezhetők.

Katonai objektum a katonai szervezetek személyi állományának, haditechnikai eszközeinek és anyagainak elhelyezésére, a rendeltetésszerű működés minden oldalú biztosítására, valamint a kiképzés céljára szolgáló létesítmény a hozzá tartozó területtel.

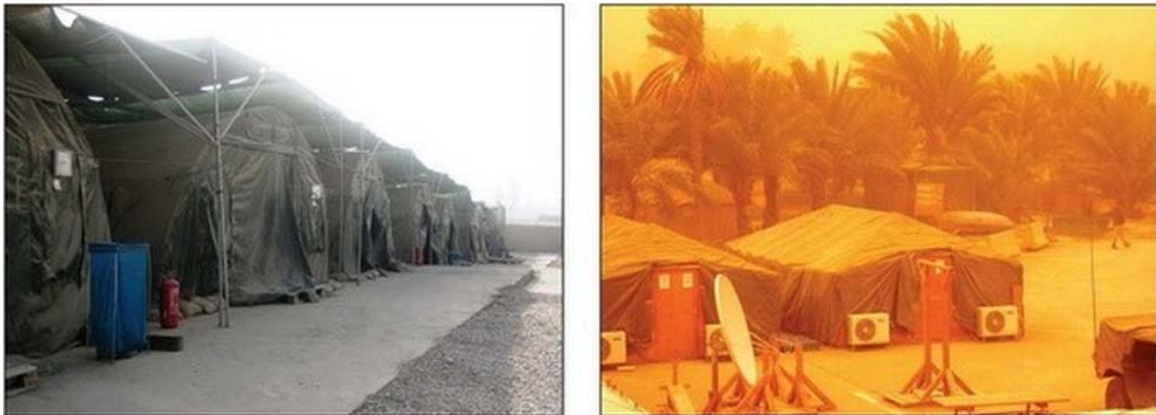

5. ábra. Katonai felsőoktatási hallgatók elhelyezési körlete

Csapatok elhelyezésére szolgáló katonai objektumok a laktanyák és az állandó jellegű táborok, valamint a (külföldi) műveleti területen szolgálatot teljesítő személyi állomány elhelyezésére a műveletet szervező, irányító külföldi szervezet, vagy a Magyar Honvédség által biztosított elhelyezési körletek.

A laktanyában elhelyezhető egy (önálló laktanyai elhelyezés) vagy több, szervezetenként egymáshoz nem tartozó katonai szervezet (összevont laktanyai elhelyezés), illetve egy katonai szervezet több laktanyában is elhelyezhető.

Csapatok ezen kívül elhelyezhetők ideiglenes táborokban vagy lakott helységekben is.

6. ábra. Harcoló alakulatok ideiglenes táborokban történő elhelyezése

A laktanyai elhelyezés feleljen meg a készenléti, a biztonsági, a kiképzési és működésbeli műszaki követelményeknek, továbbá biztosítsa a kulturált munka- és életfeltételeket a személyi állomány számára. A laktanya építményei és műszaki tárgyai feleljenek meg az építészeti, közegészségügyi, járványügyi és munka-egészségügyi szabályoknak.

A laktanyán belüli elszállásolás állománycsoportonként és nemenként elkülönítve, az erre a célra kijelölt és a lakhatási támogatási körbe nem tartozó laktanyai szállásokon történik. Házaspárt a laktanyaparancsnok külön engedélye alapján azonos helyiségben lehet elhelyezni. A legénységi állomány tagját kizárólag a lakhatási támogatások körébe nem tartozó laktanyai legénységi szálláson lehet elhelyezni. A laktanya (objektum) használatát a laktanya- (objektum-) parancsnok szabályozza.

Dandár vagy annál alacsonyabb szintű katonai szervezet önálló laktanyai elhelyezése esetén annak parancsnoka egyben a laktanyaparancsnok. Ennél magasabb szintű katonai szervezet esetén külön laktanyaparancsnokot lehet kijelölni. Egy katonai szervezet több laktanyában (objektumban) történő elhelyezése esetén a laktanyák (objektumok) parancsnokait az egységparancsnok jelöli ki. Összevont laktanyai elhelyezés esetén pedig az ott elhelyezett katonai szervezetek közös elöljárója jelöli ki a laktanyaparancsnokot.

A laktanyaparancsnok hatásköre a laktanyában elhelyezett valamennyi katonai szervezetre kiterjed, ellátásra utalás esetén pedig laktanya-gazdálkodási jogkörben az ellátásra utalt katonai szervezetre is.

A laktanya- (objektum-) parancsnok hatáskörébe tartozik logisztikai szempontból:

- az anyagszállítás és ezek ellenőrzésének szabályozása;
- az épületek, építmények, helyiségek, szálláshelyek, telephelyek, gyülekezési helyek, valamint a közös kiképzési, sport-, művelődési és szociális létesítmények használatának elosztása (ha az elöljáró parancsnok nem határozta meg);
- a laktanya-gazdálkodás irányítása és hatékony ellenőrzésének megvalósítása;

- a híradás és a postai szolgáltatás rendjének szabályozása;
- az épületek és berendezéseik használatának szabályozása (ideértve a fűtést, a világítást és a víz használatát is);
- a tűz-, a munka-, a természet- és a környezetvédelmi feladatok megszervezése, irányítása és ellenőrzése;
- a laktanya-gazdálkodás irányítása és hatékony ellenőrzésének biztosítása, beleértve a személyi állomány laktanyai szálláson történő elhelyezését, a szálláshelyek el-, illetve beosztását is;

A laktanyaparancsnok a külső szolgáltatókkal szemben igényt támaszt, és engedély alapján adatokat szolgáltat a közbeszerzés tárgyát képező szolgáltatás műszaki-technikai megvalósíthatósági követelményeihez. A közbeszerzési eljárás keretében – a beszerzést végző szervezet vezetőjének igénye szerint – biztosítja, hogy a vállalkozók a helyszínen megismerjék a közbeszerzés tárgyát képező konkrét helyi követelményeket.

Biztosítja a katonai szervezetre háruló – a szolgáltatási szerződésben előírt – a szolgáltatás működtetéséhez szükséges feltételeket. Gondoskodik a szolgáltatási szerződésben foglaltak folyamatos és maradéktalan betarthatóságáról és betartásáról.

7. ábra. Külszolgálaton lévő honvédek ideiglenes tábori körülmények között

A laktanyában elhelyezett katonai szervezetek körletének tagozódása:

- parancsnoki és szolgálati övezet;
- kiképzési övezet;
- technikai övezet;
- raktár övezet;
- elhelyezési övezet (a személyi állomány számára);
- sport és szabadidő övezet;
- övezetbe nem sorolható (védelmi, légtalmi, óvóhely jellegű stb.) létesítmények.

- Minden katona ismerje alegységének a következő körleteit:
 - belső körletét, amely a hálókörzeteket, a folyosókat, a melléképületeket, az irodákat, az alegységtelepítéseket, a tanteremeket, valamint a közművelődési rendezvények megtartására szolgáló épületeket foglalja magában;
 - külső körletét, amely a laktanya kerítése által határolt terület egy részét, illetve (ha ilyen van) a hozzátartozó utcát foglalja magában.

8. ábra. Katonai tábor Irakban

A naponta bejáró katonáinak részére helyiséget kell biztosítani az átöltözés céljából, ott biztosítani kell a katonák személyes felszerelésének biztonságos elzárhatóságát.

A laktanyai tiszt, tiszthelyettes, továbbá legénységi szállás a katonai szervezet (csapat) objektumának területén (laktanyában) lévő önálló épület vagy épületrész, amelyben a rendfokozati állománycsoport szerint előírt normának megfelelően berendezett szálláshelyiségek, továbbá tisztálkodási és kiszolgáló helyiségek vannak.

A laktanya helyiségeiben rendeltetésüknek megfelelő és rendszeresített berendezési tárgyakat kell elhelyezni.

Az alegység körletében ki kell függeszteni:

- a kiképzési tervet,
- a szolgálatvezénylés jegyzékét,
- az épület- (alegység-) ügyeletes és helyettesének köteleit,
- a helyiségleltárt,
- az öltözködési táblázatot,
- a napirendet, és
- a laktanya helyszínrajzát.

Az elhelyezési körlet hálótermeiben, folyosóin az egyetemes és a nemzeti kultúrát kifejező, valamint a katonai étellel összefüggő, a csapat életéhez kapcsolódó művészi alkotásokat (képeket, szobrokat), reprodukciókat, szemléltető anyagokat lehet elhelyezni. Ezeket az adott laktanyán belül egységes kivitelezésű keretekben vagy tablókön kell elhelyezni. Ezen kívül tükröt kell kifüggeszteni a ruházat, a külső megjelenés ellenőrzésére.

A laktanya parancsnoki épületének homlokzatán nemzeti színű zászlót kell elhelyezni.

A nyilvános szolgálati közlemények részére külön helyet kell biztosítani. Tilos a katonai objektumban és katonai járművekre, technikai eszközökre és azok belsejébe pártpolitikai, vallási propagandaanyagokat, plakátokat vagy közerkölcsöt sértő anyagokat kifüggeszteni, felragasztani.

A laktanya épületeinek és egyéb létesítményeinek használata során be kell tartani mindazokat a szabályokat, amelyek az épületek és felszereléseik, berendezéseik állapotának megőrzésére, valamint a bennük lakó, dolgozó személyek biztonságának, egészségének megóvására irányulnak.

Az illetékes szervek engedélye nélkül tilos új épületek (építmények) létesítése, a meglévők eredeti rendeltetésének módosítása, szerkezeti átalakítása, áthelyezése, lebontása, illetve használatba vétele.

A laktanyában elhelyezett katonai szervezet körleteit, a hozzájuk tartozó utcarészekkel együtt állandóan rendben kell tartani. A takarítási körleteket a laktanyaparancsnok határozza meg, a laktanyánál érvényben lévő szolgáltatási szerződés figyelembevételével. A körlet rendben tartását – beleértve a szolgáltatási szerződésben nem rögzített takarítást is – a katonák idejének és erejének ésszerű felhasználásával kell tervezni és szervezetten végrehajtani.

A laktanya egyes épületeinek, létesítményeinek rendben tartása érdekében a laktanya parancsnoka minden épülethez és létesítményhez parancsban jelöljön ki felelős személyt, s az követelje meg az előírt szabályok megtartását, a helyiségek kulcsainak őrzését, a használaton kívüli ajtók lezárását, az építmény balesetmentes, biztonságos használatát.

Télen gondot kell fordítani a külső- és belső körletek hó- és síkosságmentesítésére, figyelembe véve az objektumnál érvényben lévő szolgáltatási szerződést (a repülőterek, a kifutópályák és a guruló-utak jégmentesítését külön utasítások szabályozzák).

A csapatok parancsnokságainál és az intézeteknél a helyiségek lezárását és a kulcsok kezelését a törzsfőnök (parancsnokhelyettes) szabályozza.

Az alegységhez tartozó összes helyiség kulcsát az alegység-ügyeletes (épületügyeletes) őrzi, és csak az arra illetékeseknek adja ki. A helyiségek elhagyása után leellenőrzi lezárásukat, a kulcsok leadását.

A rendszeres használaton kívüli kapuk kulcsainak őrzését, kiadását a laktanyaparancsnok szabályozza. A kulcsokat – a telephely ilyen kapuinak kulcsait kivéve – a laktanya-ügyeletes kezeli.

Fűtési időszakban a laktanya épületeit és egyéb helyiségeit a rendeltetésüknek megfelelően fűteni kell. Az alkalmazható fűtőberendezéseket és üzemeltetésük rendjét, a fűtési időszak kezdetét és befejezését az elhelyezésre vonatkozó intézkedések, szakutasítások tartalmazzák.

Az épületek bejáratait úgy kell megvilágítani, hogy azok felismerhetők legyenek és biztosítsa a balesetmentes közlekedést. A helyiségekben olyan legyen a világítás, hogy lehetővé tegye a balesetmentes, illetve az egészség károsodása nélküli szolgálatellátást, munkát.

Az olyan épületekben, ahol katonák vannak elhelyezve, a hálótermekben, a folyosókon és a lépcsőházakban éjszaka csökkentett (ügyeleti) világítás legyen. A bejáratoknál, a kapuknál és az udvari utakon irányfényekkel egész éjjel világítani kell.

A készenléti feltételek biztosítása érdekében az érintett parancsnok által meghatározott helyekre tartalék (szükség) világítóeszközöket kell telepíteni, melyek üzemképességét rendszeresen ellenőrizni kell.

A katonai objektumok közműrendszereinek (elektromos-, gáz-, fűtési-, gőz-, vízvezeték- és csatornahálózatának) szerelésével, javításával, az ilyen berendezések üzemeltetésével csak a helyi üzemeltetési szervezet, vagy a vele szerződésben álló, illetve az általa felhatalmazott, megbízott személyek foglalkozhatnak. A hagyományos elhelyezési szolgálattal rendelkező (szolgáltatási szerződés hatálya alá nem tartozó) katonai objektumoknál e feladatokat az elhelyezési szolgálat szakállománya végzi.

A katonai objektumban szolgálatot teljesítő katonák és közalkalmazottak saját gépjárműveinek parkolása céljából az objektumparancsnok az objektumon belül vagy kívül parkolóhelyeket jelöl ki, továbbá szabályozza a gépjárművek belső közlekedésének rendjét.

A laktanyában az ott szolgálatot teljesítők (dolgozók) létszámától és mindennapi igényeitől függően megfelelő helyiségek biztosításával szolgáltató létesítményeket (fodrászt, kantint, büfét stb.) lehet üzemeltetni.

Ezen létesítményekbe történő áruszállítás rendjét, valamint a létesítmények nyitvatartási idejét a laktanyaparancsnok szabályozza úgy, hogy szolgáltatásaikat az állomány a kiképzés (munka) kezdete előtt, illetve annak befejezése után is igénybe vehesse.

Az objektum üzemeltetési és fenntartási feladatainak ellátása jellemzően szolgáltatásként külső szolgáltató szervezettel központilag kötött szerződés keretében kerül biztosításra.

2. Katonák ételmezése

A Magyar Honvédségben szolgálatot teljesítő katonák sokrétű feladatot végeznek. Az ételmezési ellátásnak tükröznie kell a különböző feladatok végrehajtásával járó különböző nehézségű igénybevételt. Ennek érdekében alakították ki a szakemberek az ételmezési normák rendszerét, amelyek segítségével változatos ételmezési ellátás biztosítható.

A különböző ételmezési normákat pénzüsszegekben határozzák meg. A katonák miniszteri rendeletekben meghatározott szabályok szerint természetbeni ellátást kapnak vagy a norma pénzértékét kapják meg. A természetbeni ellátás meleg étkeztetést vagy hideg ételmezt jelent. A továbbiakban néhány jellemző szabályról lesz szó. A hivatásos, a szerződéses katonák és az ösztöndíjas hallgatók részére döntően az 1. számú norma alapján jár az ételmezési ellátás.

A személyi állomány tagjai meghatározott esetekben térítésmentes természetbeni ételmezési ellátásra jogosultak, amelyet a természetbeni ellátás feltételeinek hiánya esetén fogyasztásra kész ételtermiszerek beszerzését biztosító ételtermiszert-utalvánnyal (a továbbiakban: ételtermiszert-utalvány) kell megváltani.

Az Magyar Honvédségen belül az ételmezési ellátást – a tevékenységhez igazodóan differenciálva – I–VI. számú ételmezési normák szerint kell biztosítani.

9. ábra. A Magyar Honvédség ételmezési normái

A normák részértékeit, továbbá az egyéb ételmezési, valamint utánpótlási normák értékét az MH Pénz és Anyagnormáiról szóló Normafüzet (a továbbiakban: NORMAFÜZET) tartalmazza.

Az Ételmezési alap- és pótnormák általános forgalmi adóval növelt bruttó értéke:

- a) I. számú ételmezési norma 950 Ft/fő/nap,

- b) II. számú étkezési norma 1110 Ft/fő/nap,
- c) III. számú étkezési norma 1800 Ft/fő/nap,
- d) VI. számú étkezési norma 1050 Ft/fő/nap,
- e) START étkezési pótnorma 650 Ft/fő/nap,
- f) pótnorma fizikai igénybevételkor, gyakorlaton, éjszakai munkavégzéskor 196 Ft/fő/nap,
- g) konyha, étkezde felszerelési norma 34 Ft/fő/nap,
- h) tisztítószer norma 12 Ft/fő/nap,
- i) tisztálkodószer norma 110 Ft/fő/hónap,
- j) tisztálkodószer és bőrápoló készítmény norma 625 Ft/fő/hónap,
- k) repülőműszaki étkezési támogatás 16 500 Ft/fő/ hónap,
- l) 1. számú védőital (tej) 115 Ft/fő/nap,
- m) 2. számú védőital (tea) 38 Ft/fő/nap,
- n) 3. számú védőital (szénsavas víz, ásványvíz vagy szódavíz) 72 Ft/fő/nap.

A szerződéses, valamint a tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona – az étkezéstérítésre kötelezett kivételével – választása szerint jogosult:

- a munkában töltött napokon a napi egyszeri természetben, térítésmentesen biztosított, az I. számú étkezési norma részértékének megfelelő ebédre, vagy
- az étkezési utalvánnyal való ellátásról szóló honvédelmi miniszteri rendeletben meghatározott étkezési utalványra.

Azoknál a honvédelmi szervezeteknél, ahol az üzemi étkeztetés feltételei nem biztosítottak, a szerződéses és a tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona részére étkezési utalványt kell kiadni.

A szerződéses és a tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona természetbeni, térítésmentes ebédetkeztetésben csak egy jogcímen részesülhet. Azok a szerződéses és a tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák, akik munkakörükből adódóan kedvezményes térítési díj megfizetése mellett étkezéstérítésre kötelezettek, étkezési utalvány választására nem jogosultak.

A szerződéses és a tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona nyilatkozatot tesz az általa választott ellátási formáról. A választott ellátási formára vonatkozó nyilatkozatot évente egy alkalommal, legkésőbb a tárgyévvel megelőző év december hónapjának 15. napjáig – továbbá az állományba vételkor, vagy az önkéntes tartalékos katona tényleges szolgálatteljesítésre történő behívásakor – kell megtennie. A nyilatkozat év közben a szerződéses és a tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona kezdeményezésére:

- a) más beosztásba történő áthelyezéskor,
- b) a várhatóan három hónapot meghaladó vezénylés esetén,
- c) a várhatóan 28 napot meghaladó egészségügyi szabadság esetén módosítható.

10. ábra. A katonák ételmezése tábori körülmények között

3. Az ételmezési ellátás szabályai

3.1. Az I. számú ételmezési norma szerinti ellátásra jogosult állomány

A hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos vezénylés idejére (a külföldre vezénylés kivételével), ha a hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona vezénylés szerinti szolgálati helye az eredeti szolgálati hellyel és az állandó lakhellyel nem esik egybe, a szolgálatteljesítés napjain. Nem jár a természetbeni ételmezési ellátás a rendes, pót, tanulmányi és rendkívüli szabadság, valamint a fogvatartás idejére, továbbá ha a vezényelték nem a családjuktól külön élők, vagy a vezénylés szerinti szolgálati helyükről (helyőrségből) naponta hazautaznak.

A szolgálat érdekében áthelyezett hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos állományú katona részére – amennyiben emiatt családjától (házastárs; élettárs; vér szerinti, eltartott, illetőleg nevelt gyermek; valamint eltartásra jogosult egyéb közeli hozzátartozó, ha ez utóbbiakat a saját háztartásában az áthelyezés időpontjában ténylegesen el is tartotta) külön él – a szolgálatteljesítés napján. Az első beosztásba helyezés, valamint a tényleges szolgálatteljesítésre történő behívás – amennyiben a különélés feltételei teljesülnek – ugyancsak a szolgálat érdekében történő áthelyezésnek minősül. Nem jár természetbeni ellátás rendes, pót, tanulmányi, rendkívüli és egészségügyi szabadság, fogvatartás napjaira, és ha az áthelyezés szerinti szolgálati helyéről (helyőrségből) naponta hazautazhat, valamint ha e rendelet szerint magasabb ételmezési normára jogosult.

Átszervezés következtében helyőrséget változtató katonai szervezet hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonái az áttelepülés megkezdésének napjától az új helyőrségbe érkezés napjáig.

A készenlét fenntartása és fokozása készenléti időszakainak elrendelése esetén a személyi állomány, ha a készenlét ideje alatt parancs szerint szolgálati helyükről nem távozhatnak el.

A HM Honvéd Vezérkar főnöke és a HM Honvéd Vezérkar arra jogosult főnöke intézkedésében a készenlét fenntartása és fokozása feladatai végrehajtására meghatározott személyek által elrendelt magasabb készenléti ellenőrzések alkalmával az ellenőrzött katonai szervezet személyi állománya, valamint az ellenőrzést végrehajtók, az ellenőrzés időtartama alatt.

A 24 órás ór- és ügyeleti, valamint rendész szolgálatot ellátó személyi állomány, a szolgálatteljesítés napjain a norma teljes értékében. A 12 órás ór- és ügyeleti, valamint rendész szolgálatot ellátó személyi állomány a szolgálatteljesítés napjain a norma részértékében. Természetbeni ellátás hiányában mindkét esetben élelmiszer-utalványt kell kiadni. Más élelmezési normák alapján természetbeni ellátásra vagy élelmezési támogatásra jogosultak ór- és ügyeleti szolgálat ellátás címén térítés nélküli természetbeni ellátásban nem részesülhetnek.

Az állandó helyőrségből kiképző bázisra, kiképző központba, valamint más katonai szervezethez kiképzésre, reptér közelvédelmi légvédelmi gyakorlatra elvonuló személyi állomány az elvonulás napjától az állandó helyőrségbe történő visszatérés napjáig.

Tanteremben levezetésre kerülő hadijátékon, törzsvezetési gyakorlaton és törzsgyakorláson részt vevő személyi állomány, ha a gyakorlat ideje alatt parancs szerint szolgálati helyükről nem távozhatnak” el.

A helyőrségi báziskiképzésen az egységgel, alegységgel részt vevő személyi állomány, ha az étkeztetés a kiképző bázison (terepen) történik.

Éleslövészetek, robbantások, rendszergyakorlatok alkalmával a végrehajtó katonai szervezettől a lőtérre, gyakorlat helyszínére vonuló személyi állomány a lőtéren, gyakorlat helyszínén tartózkodás idejére.

Hazai területen végrehajtott gyakorlatok, éleslövészetek esetén a gyakorló vagy a lőtereket fenntartó katonai szervezet állományából kirendelt, üzemeltető, kiszolgáló és ellenőrző személyi állomány a norma részhányadára. A résznormát az ellátást biztosító katonai szervezet számítja fel.

Az MH Összhaderőnemi Parancsnokság (a továbbiakban: MH ÖHP) Hadműveleti Központban szolgálatot teljesítő személyi állomány részére a szolgálatteljesítés napján. A szolgálat napján más élelmezési normák alapján természetbeni ellátásra vagy élelmezési támogatásra jogosultak térítés nélküli természetbeni ellátásban nem részesülhetnek.

A készenléti alegység állománya, valamint az MH ÖHP alárendeltjeinél légvédelmi készenléti szolgálatot teljesítő személyi állomány, ha a feladat, készenléti szolgálat miatti parancs szerint szolgálati helyükről nem távozhatnak el.

A katonai szállítmánykísérő feladatot ellátó személyi állomány, a szállítmánykísérés napjain.

A szerződéses és önkéntes tartalékos katonának jelentkező személy az MH HEK-ben egészségügyi-alkalmassági vizsgálatok időtartama alatti részétkezésre.

A hivatásos és szerződéses katonák, az alap és szakalapozó kiképzés időtartamára.

A HM szintű gyakorlattervezői konferencián részt vevő személyi állomány a konferencia időtartamára.

A két vagy több vezetési szinten megrendezésre kerülő gyakorlatok, hadijátékok, haditechnikai bemutatók záró rendezvényeire meghívott állomány a rendezvény megtartásának idejére. A résztvevők körét (létszámát) a rendezvény megtartását elrendelő előljáró személy határozza meg.

A katasztrófák elleni védekezésre, elhárításra berendelt állomány részére, a katonai szervezetnél eltöltött készenlét időszakában, ha parancs szerint lakásukra nem távozhatnak el.

Az egyszeri alapfelkészítésre és az évenkénti felkészítésre behívott önkéntes tartalékos állomány a kiképzés napjain. A természetbeni élelmezési ellátást élelmiszer-utalvánnyal megváltani nem lehet.

A HM és MH szinten, valamint csapattagokban megrendezésre kerülő különböző sportrendezvények döntőin résztvevő személyi állomány, továbbá a versenyt rendezők és versenybírók a döntők napjain.

A hazai és nemzetközi járőrbajnokságon részt vevő csapat tagjai és vezetői a lőtéren végrehajtott felkészülés időszakára.

A hallgató a szolgálati viszonyának kezdőnapjától a hallgatói jogviszony megszűnése napjáig, valamint a gyakorlati kiképzés, csapatgyakorlat időtartamára, ha részére e rendelet alapján magasabb élelmezési norma nincs megállapítva.

Az MH Támogató Dandár díszzászlóalj, központi zenekar és a helyőrségi zenekarok, illetve a helyőrségekből díszelgésre kirendelt személyi állomány ünnep-, munkaszüneti és kiképzésmentes napokon, valamint munkanapokon a szolgálatteljesítési időn kívül végrehajtott díszelgési feladatokra történő felkészülés, valamint a végrehajtás idején a norma részhányadára.

A katonai szervezeteknél ünnepnapokon rendezett ünnepségeken részt vevő belső és külső vendégek az ebéd résznormára, illetve, ha a katonai szervezetnél az ünnepséget az ünnepnapot megelőző munkanapon rendezik, az ebéd résznorma a rendezvény napján számolható el.

A katonai szervezet által évente egy alkalommal szervezett nyugdíjas találkozón részt vevő nyugállományú és a parancsnok által a rendezvényre meghívott aktív katonák részére a találkozó napján.

Az önálló állománytáblával vagy munkaköri jegyzékkel rendelkező katonai szervezet és jogelődje megalakulási napja és felszámolási ünnepsége alkalmával a meghívott személyi állomány a norma ebéd hányadának értékében.

Az MH Központi Kiképző Bázison a szerződéses legénységi és önkéntes tartalékos katonai szolgálatra alkalmas jelentkezők bevonulásának végrehajtásával kapcsolatos feladatokat végző személyi állomány és a bevonulók a bevonulás napján. A feladatok végrehajtására más katonai szervezettől érkező személyi állomány napidíjra nem jogosult.

A külföldön béketámogató tevékenységben résztvevő hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák közeli hozzátartozói részére, misszióban tartózkodásuk ideje alatt 1 alkalommal a norma értékében.

3.2. Az II. számú élelmezési norma szerinti ellátásra jogosult állomány

A repülő egység, alegység állományába tartozó ugróállományba sorolt ejtőernyős hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona, a beosztás kezdő napjától a beosztás megszűnése napjáig.

A harcászati hírszerző alegység állományába tartozó hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona a beosztás kezdő napjától a beosztás megszűnése napjáig.

Az ejtőernyős felderítő alegység állományába tartozó ugróállományba sorolt ejtőernyős hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona a beosztás kezdő napjától a beosztás megszűnése napjáig, valamint az ejtőernyős felderítő szakos és ejtőernyős kiképzésen részt vevő hallgatók, az ejtőernyős gyakorlati képzés megkezdése előtt 14 nappal, a gyakorlati képzés befejezésének napjáig.

A szárazföldi egység, alegység szervezetében lévő ejtőernyős és bűvár állományú vagy MAK számú hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák, az ejtőernyős és bűvárállományba sorolás napjától, annak megszűnéséig.

Az ejtőernyősök, bűvárok természetbeni jogosultságát, besorolását – az illetékes szakmai felelős rendelkezése alapján – az egység, alegységparancsnok kiképzési időszakonként parancsban köteles előírni.

Az MH ÖHP állományában szolgálatot teljesítő ejtőernyős és bűvár hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona a tényleges ugró, merülési feladat megkezdése előtt, a feladatok befejezéséig.

3.3. A III. számú élelmezési norma szerinti ellátásra jogosult állomány

A repülő egység, alegység állományába tartozó és repülő eszközökön repülést végző hajózó MAK számú hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák, a beosztás kezdő napjától a beosztás megszűnése napjáig.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem nappali tagozatán tanuló vagy képzésre vezényelt és gyakorlati repülő kiképzésen részt vevő hallgatók a gyakorlati repülés megkezdése előtt 14 nappal, a kiképzés befejezéséig.

Az MH HEK által kivizsgálásra berendelt ejtőernyős, bűvár és repülőhajózó hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona a kivizsgálás napjain, továbbá a barókamrában vizsgálatot végző orvosok, a vizsgálat előtt 14 nappal és a vizsgálatok alatt.

Azok a repülőeszközökön repülő hajózó MAK számú hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák, akik központi szervnél, parancsnokságon teljesítenek hajózó MAK számhoz kötött beosztásban szolgálatot.

A Légi Kutató–Mentő Szolgálat egészségügyi szakállománya a szolgálatteljesítés napján.

A MEDEVAC szolgálat egészségügyi szakállománya a szolgálatteljesítés napján.

3.4. Az VI. számú élelmezési norma szerinti ellátásra jogosult állomány

A törzsvezetési és csapatgyakorlatokon, hadijátékokon részt vevő személyi állomány a gyakorlat kezdetétől a befejezés napjáig, ha részükre beosztásuknál fogva – e rendelet alapján – magasabb értékű élelmezési norma nincs megállapítva. Ezen igényjogosultaknak a magasabb értékű élelmezési norma szerinti ellátás jár.

Azok a törzsvezetési és csapatgyakorlatokon, hadijátékokon részt vevő hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák, akik az élelmezési ellátásért külön egyezmény alapján térítenek, a norma kétszeres szorzóval számított értékében.

A terepen levezetésre kerülő kiképzési, szakharcászati foglalkozás, kihelyezés időtartama alatt a hallgató.

A hivatásos és szerződéses katonák a terepen levezetésre kerülő alap- és szakalapozó kiképzés, átképzés, szaktanfolyam időtartama alatt, valamint az alapfelkészítésre és éves felkészítésre behívott önkéntes tartalékos katonák a terepen levezetésre kerülő foglalkozások időtartama alatt.

A külföldi katonák részvételével megtartásra kerülő törzsvezetési és csapatgyakorlaton, hadijátékon résztvevő magyar személyi állomány a gyakorlat, a hadijáték napjain, valamint a külföldön szolgálatot teljesítő természetbeni ellátásra jogosult hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák a külföldön tartózkodás ideje alatt, illetve a külföldi szolgálati helyre történő, illetve hazautazás időtartamára, ha a szolgálati kiküldetés során napidíjjal nem kerültek ellátásra, a norma kétszeres szorzóval számított értékében (részértékében), ha az ételmezési ellátás az MH által biztosított. Vásárolt ételmezési ellátású külföldi szolgálatteljesítés esetén a természetbeni ellátásra jogosult hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák az adott feladatra vonatkozó technikai egyezményben megállapított összeg szerinti értékben.

Aknamentesítésre és tűzszerész feladatok ellátására kirendelt hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katonák a feladat végrehajtásának ideje alatt.

11. ábra. "Kanál gép" a katona konyhája

Aknamentesítésre és tűzszerész feladatok ellátására kirendelt egészségügyi szakállomány, gépjárművezetők, gépkezelők a feladat végrehajtásának ideje alatt.

A Magyar Köztársaság Katonai Felderítő Hivatal rádió felderítést végző rádió felderítő és iránymérő rendszer állomásain szakmai feladatot ellátó személyi állomány a Hivatal állandó objektumain kívüli kihelyezés időtartama alatt.

A HM és az MH különböző vezetési szintjein megrendezésre kerülő, az egész honvédelmi szervezetet, az egyes szolgálati vagy szakmai alárendeltekkel rendelkező HM főosztályokat, a HM ügynökségek vezérigazgatói és az MH ÖHP parancsnok helyettesei, valamint más magasabb szintű parancsnokság parancsnoka által megrendezett munkaértekezleten, tanácskozáson résztvevők (berendeltek) évente legfeljebb négy alkalommal. A résztvevők körét (létszámát) a rendezvény megtartását elrendelő (jóváhagyó) előjáró határozza meg. E jogcímen berendelt állomány részére napidíj nem jár.

A termelői és fogyasztói logisztikai szakmai felelős igazgatói, osztályvezetői és főnökei által megrendezett munkaértekezleten, tanácskozáson résztvevők (berendeltek) évente legfeljebb két alkalommal. A résztvevők körét (létszámát, legfeljebb 100 fő) a rendezvény megtartását elrendelő (jóváhagyó) előjáró határozza meg. E jogcímen berendelt állomány részére napidíj nem jár.

A HM honvéd vezérkari főnök, az MH ÖHP parancsnok, valamint más magasabb szintű parancsnokság parancsnoka által megtartott havi munka és feladatszabó értekezletre berendeltek és meghívottak havi 1 alkalommal. A résztvevők körét (létszámát) a rendezvény megtartását elrendelő (jóváhagyó) előjáró határozza meg. E jogcímen berendelt állomány részére napidíj nem jár.

A rádiórelé URH rendszerben működő átjátszó állomásain szolgálatot teljesítő személyi állomány, amennyiben az adott állomáson szolgálati lakással nem rendelkeznek, az átjátszó állomásokra történt beosztás napjától annak megszűnéséig.

A katasztrófák elleni védekezésre, elhárításra kirendelt állomány, a kirendelés napjától az állandó körletbe, katonai szervezethez visszaérkezés napjáig, a norma kétszeres szorzóval számított értékében. A norma terhére alapétkeztést, éjszakai pótlékot, az időjárási viszonyoknak megfelelő védőitalt kötelező biztosítani.

A külföldön béketámogató tevékenységben résztvevő katonai szervezet honi kiképzésén, felkészítésén, valamint a hazatérés utáni visszaillesztésen résztvevő állomány a felkészítés kezdetétől a befejezés napjáig, ha részükre beosztásuknál fogva – e rendelet alapján – magasabb értékű ételmezési norma nincs megállapítva. Ezen igényjogosultaknak csak a magasabb értékű ételmezési norma szerinti ellátás jár. Nem jár a természetbeni ételmezési ellátás a kiképzés, felkészítés helyétől nem szolgálati feladatból történő távollétre eső időtartamokra, részétkezesekre.

A külföldön béketámogató tevékenységben részt vevő katonai szervezet elköszönési és visszafogadó ünnepségén részt vevők, a külön rendeletben meghatározott belső és külső vendégek az ebéd résznorma értékére.

A külföldön béketámogató tevékenységben részt vevő önálló ételmezési szolgálattal nem rendelkező katonai szervezeteknél a 21. § a)–i), m) pontjaiban felsorolt ünnepnapokon rendezett ünnepségeken részt vevő belső és külső vendégek a norma kétszeres értékére. A normát a honi ellátó katonai szervezet számíthatja fel.

Az MH KORK-ba regeneráló pihenésre beutalt személyi állomány. A regeneráló pihenésre beutalt hivatásos, szerződéses katonák közeli hozzátartozói külön rendeletben meghatározott térítési díjat kötelesek fizetni.

Az MH KORK-ot beutalás alapján történő üdülésre, illetve rövid időtartamú hétközi, hétvégi pihenésre igénybe vevő igényjogosult és közeli hozzátartozói térítés ellenében.

Az MH KORK-ba regeneráló pihenésre beutalt repülőhajózó, ejtőernyős, bűvár hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatteljesítésre behívott önkéntes tartalékos katona részére a beutalás első napjától a befejezés napjáig.

Az MH KORK-ban az MH katonai szervezeteitől kiképzési célú rendezvényeken részt vevő személyi állomány.

A hivatásos tiszti és tiszthelyettesi avatás alkalmával rendezett ünnepségen avatottak, valamint a külső és belső vendégek a norma ebédhányadára.

A Nemzetközi Repülőnap és Haditechnikai Bemutató kiszolgálását végző személyi állomány részére a feladat megkezdésétől, annak befejezéséig.

4. Katonák ruházati ellátása

A ruházati normák szabályozására, a szerződéses legénységi állomány ruházati ellátásáról szóló 49/2009. (HK 13.) HM VTI SZÁT intézkedés került kiadásra, mely gerincét képezi a ruházati ellátásnak.

A szerződéses legénységi állományt (a továbbiakban: katona) a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáit természetbeni ellátás keretében térítésmentes ruházati ellátás illeti meg. Ennek értelmében a katonát az állományba vételének napjától az állományviszonya megszűnése idő-pontjáig alapfelszereléssel és ágyfelszereléssel kell ellátni.

Az alapfelszerelés típusai és viselésüknek rendje az alábbi:

- **általános (harckocsizó):** általános hadi- (gyakorló-) öltözetet visel a katona próbaideje alatt, valamint- az ejtőernyős, a mélységi és csapatfelderítő, a tűzszerész, a hadihajós és a repülőszereelő szakbeosztású katona kivételével – a próbaidőt követően,
- **ejtőernyős:** ejtőernyős hadi- (gyakorló-) öltözetet visel az ejtőernyős, a mélységi- és csapatfelderítő, a tűzszerész és a hadihajós szakbeosztású katona,
- **repülőszereelő:** repülőszereelő hadi- (gyakorló-) öltözetet visel a repülőszereelő szakbeosztású katona.

A katona felszerelésekor és a cikkek cseréjénél, illetve utánpótlásánál a következő főbb elveket kell betartani:

- felsőruházat esetében: a készlettel függően I. értékcsoporthú vagy kifogástalan állapotban lévő II. értékcsoporthú kell kiadni,

- lábbeli esetében: lehetőség szerint I. értékcsoportban kell biztosítani. Használt (II. értékcsoportú) lábbeli csak karban helyezett és fertőtlenített állapotban adható ki a kiképzés idejére,
- egyéb cikkek esetében: a meglévő készletek összetételétől függően I. vagy II. értékcsoportban adhatók ki,
- kiképzési feladatok végrehajtására II. értékcsoportú hadi- (gyakorló-) öltözetet kell biztosítani.

A katona részére biztosított alapfelszerelésről a személyhez kötést Részletes Felszerelési Könyvben (RFK) történő bejegyzéssel kell végrehajtani.

12. ábra. Újonc katonák alapfelszerelése

A katona részére a testtel érintkező fehérenemű (trikó, alsónadrág, pizsama), valamint tusoló papucs vásárlása érdekében évente egy alkalommal az éves ruházati illetménynorma összegeinek megállapításáról szóló HM utasításban meghatározott összeget kell kifizetni.

Az alapkiképzés befejezését követően (a visszavezénylés napján) a katonát a meghatározott általános alapfelszereléssel kell útba indítani. Az alapfelszerelésnek tartalmaznia kell 1 rend I. értékcsoportú vagy kifogástalan állapotban levő II. értékcsoportú hadi- (gyakorló-) öltözetet.

A felszerelések meglétét az átadó és az átvevő katonai szervezet ellátásért felelős logisztikai beosztottja a kiképző objektumában köteles tételesen ellenőrizni. Az átadás-átvétel okmánya a kiképző által kiállított ESZKÖZ utalvány. Az ESZKÖZ utalványt legalább 3 példányban kell készíteni, melyből egy példányt az átvevő katonai szervezetnek kell átadni, illetve egy példányt az MH Logisztikai Ellátó Központ (a továbbiakban: MH LEK) részére 10 munkanapon belül kell megküldeni. Az átvevő katonai szervezet a bevételezett alapfelszerelésről készült ESZKÖZ utalvány egy példányát az MH LEK részére köteles 10 munkanapon belül megküldeni.

A katona részére átadott ruházati szakanyagok pótlását a kiképző igénye alapján az MH LEK a kiképző részére, annak pénzkerete terhére végzi.

A próbaidő leteltét követően az ejtőernyős, a mélységi- és csapatfelderítő, a hadihajós, a tűzszerész és a repülőszereelő szakbeosztásba kerülő katona általános alapfelszerelési cikkeit az ellátásért felelős katonai szervezetnek (a továbbiakban: ellátó) be kell vonnia és a katonát a meghatározott szakbeosztásának megfelelő alapfelszerelés szerinti ruházati cikkekkel kell felszerelnie. Az így visszavételezett ruházati szakanyagokat az ellátónak a béke ellátás körébe kell visszaforgatnia.

A kiképzőnek, illetve az ellátónak – a katona teljes szolgálati időtartama alatt – gondoskodni kell a kiadott ruházati cikkek, felszerelések szükséglet és igény szerinti cseréjéről, utánpótlásáról, és tisztításáról.

Amennyiben a katona elhelyezési körlete a laktanyában van, úgy ágyfelszerelést kell biztosítani. Az ágynemű rendszeres cseréjéről és tisztításáról a kiképzőnek, illetve az ellátónak kell gondoskodnia. A személyhez kötést a 6. pontban meghatározottak szerint kell végrehajtani.

Szolgálati jogviszony megszűnésekor a katonától az alapfelszerelést a saját tulajdonba kerülő cikkek kivételével az ágyfelszerelést az alapkiképzés ideje alatt a kiképző, az alapkiképzést követően az ellátó ruházati raktárába kell bevinni. A hiányzó anyagokról káreljárást kell lefolytatni.

A kiképző, illetve az ellátó parancsnoka szabályozza az egység- és az alegységaktárakban, valamint a katonánál lévő ruházati anyagok és felszerelések tárolásának rendjét, valamint biztosítja a megőrzés tárgyi és anyagi feltételeit.

A katona teljes szolgálati időtartama alatt köteles a részére biztosított ruházatot és felszerelést a rendeltetésének megfelelően használni, megőrzéséről, karbantartásáról gondoskodni.

A katona ruházatának és felszerelésnek meglétét a kiképző és az ellátó parancsnokának terve szerint legalább kéthavonta tételesen ellenőrizni kell. A hiányzó cikkek pótlására csak hivatalos károkmány alapján kerülhet sor. A katonánál a ruházati szakanyagokban és a felszerelésekben keletkezett kár összegének megállapításakor az éves ruházati gazdálkodási árjegyzékben meghatározott áfával növelt ár 50%-át, szándékos károkozás esetén 100%-át kell figyelembe venni, illetve alkalmazni.

A hivatásos és szerződéses állomány az alábbi ruházati cikkekkel kerülnek felszerelésre (általános, repülőszereelő, ejtőernyős szakbeosztásban vannak eltérések):

1. 90 M nyári gyakorló sapka	1 db
2. 90 M téli gyakorló sapka	1 db
3. Csőszál	1 db
4. 90 M gyakorló zubbony	3 db
5. 90 M gyakorló nadrág	3 db

6. 90 M gyakorló kabát	1 db
7. 90 M gyakorló kabátbélés	1 db
8. 2000 M gyakorló zubbony hu.	2 db
9. 2000 M gyakorló nadrág	2db
10. 93 M esővédő zubbony	1 db
11. 93 M esővédő nadrág	1 db
12. 93 M téli ing	1 db
13. 93 M téli alsó	1 db
14. Póló gyakorló ruhához	5 db
15. Nyári gyakorló zokni	5 pár
16. Téli gyakorló zokni	3 pár
17. Gyakorló kesztyű	1 pár
18. 93 M ejtőernyős téli sapka	1 db
19. 93 M ejtőernyős nyári zubbony	3 db
20. 93 M ejtőernyős nyári nadrág	3 db
21. 93 M ejtőernyős téli zubbony	1 db
22. 93 M ejtőernyős téli zubbonybélés	1 db
23. 93 M repülőszereelő nyári sapka	1 db
24. 93 M repülőszereelő téli sapka	1 db
25. 93 M repülőszereelő nyári zubbony	1 db
26. 93 M repülőszereelő nyári nadrág	3 db
27. 93 M repülőszereelő téli zubbony	1 db
28. 93 M repülőszereelő téli bélés	1 db
29. Általános bakancs	1 pár
30. Nyári bakancs	1 pár
31. Ejtőernyős bakancs	1 pár
32. Hevederöv rugózárás	1 db
33. 96 M hímezett név	4 db
34. 96 M hímezett gyakorló paroli	4 pár
35. Hímezett rendfokozati jelzés pólóra	2 db
36. 96 M hímezett államjelző zöld	4 db
37. Gyakorló csapatkarjelzés	2 db
38. Evőeszközkészlet	1 db
39. Kulacs	1 db
40. Evőcsésze fedővel	1 db
41. Málhazsák	1 db
42. Törülköző legénységi	2 db
43. Rohamsisak	1 db
44. Sisakhuzat tereptarka	1 db

A próbaidőt követően a felderítő és az ejtőernyős szakbeosztású katona a nyári gyakorlósapka helyett hímzett felderítő (ejtőernyős) jelvénnel ellátott zöld barett sapkát visel, a harckocsizó és a hadihajós szakbeosztású katona a nyári gyakorlósapka helyett hímzett harckocsizó, illetve hadihajós jelvénnel ellátott fekete barett sapkát visel, a tüzér és a légvédelmi tüzér szakbeosztású katona a nyári gyakorlósapka helyett hímzett tüzér, illetve légvédelmi tüzér jelvénnel ellátott skarlátpiros barett sapkát visel.

13. ábra. 90M mintájú katonai gyakorló ruházat

A hivatásos és szerződéses állomány az alábbi ágyfelszerelési cikkekkel kerülnek felszerelésre (általános, repülőszerelő, ejtőernyős szakbeosztásban vannak eltérések):

1. Nagy tollpárna	1 db
2. Kis tollpárna	1 db
3. Paplan	1 db
4. Nagy tollpárnahuzat	1 db
5. Kis tollpárnahuzat	1 db
6. Paplanhuzat	1 db

7. Keskeny lepedő	1 db
8. Műanyag tömésű fejpárna	1 db
9. Műanyag tömésű fejpárnahuzat	1 db
10. Hálótermi takaró	2 db
11. PH ágybetét	1 db

A KATONAI TÁBOR ÁLTALÁNOS FELÉPÍTÉSE

A tábori elhelyezés ideiglenes jellegű elhelyezés. A táborokat a laktanyákra előírtak értelemszerű alkalmazásával kell berendezni és belrendjüket, őrzésüket ennek megfelelően szabályozni.

1. A táborok felépítése

A táborok létesíthetők sátrak vagy konténerek felhasználásával. Telepítésükkor a laktanyai létesítésre vonatkozó övezeti rendszert kell alkalmazni. Ki kell alakítani a személyi állomány, valamint a technikai eszközök elhelyezéséhez, az anyagok tárolásához, a beléptetéshez, őrzésvédelemhez, valamint a katonai szervezet egyéb tevékenységéhez szükséges feltételeket.

A nagyobb táborok kialakítása során törekedni kell arra, hogy az alábbi szervezeti egységek, övezetek kialakításra kerüljenek:

- parancsnoki és szolgálati övezet;
- kiképzési övezet;
- technikai övezet;
- raktár övezet;
- elhelyezési övezet (a személyi állomány számára);
- sport és szabadidő övezet;
- övezetbe nem sorolható (védelmi, légoltalmi, óvóhely jellegű stb.) létesítmények.

A katonai szervezet parancsnoka táborozás megtervezése, megszervezése és végrehajtása alkalmával a kölcsönös tájékoztatás céljából vegye fel a kapcsolatot a területileg illetékes helyőrség-parancsnoksággal (hadkiegészítő parancsnoksággal), illetve az önkormányzat jegyzőjével.

14. ábra. Katonák megérkezése a katonai táborba

A fenti kritériumokon kívül a táborhely:

- biztosítson elegendő férőhelyet a személyi állomány számára, a fegyverek, a lőszer és robbanóanyag megbízható tárolására, a haditechnikai eszközök, anyagok, valamint az ellátásra szolgáló létesítmények elhelyezésére;
- tegye lehetővé az álcázási rendszabályok megtartását;
- feleljen meg a munka-, a tűz-, a környezet- és a természetvédelmi, valamint a közegészségügyi, járványügyi követelményeknek.

Tábor létesítését a természeti környezet károsítása nélkül, a kijelölt területre vonatkozó környezetvédelmi, egyéb hatósági előírások betartásával kell végrehajtani. A tábort hosszanti és keresztirányú utakkal kell tagolni. A tábor határait a táborparancsnok határozza meg, és minden katonával ismertetni kell.

A táboron belüli elhelyezés rendje:

- a tábor főbejáratánál a kapuügyeletes, a táborügyeletes és az őrség, valamint a gépjárműparkoló legyen elhelyezve;
- befelé haladva a törzsmunkahelyek, a tiszt pihenők és az eligazító sátor vagy konténer;
- a személyi állomány sátrai vagy konténerai;
- az alakuló tér, a tornatér és kultúrsátrak vagy konténer;
- étkezdék;
- konyhák, alegység ellátópontok és segélyhely;
- raktárak és a fürdő;
- logisztikai alegységek, valamint a telephely.

A személyi állomány fegyvereinek tárolását a táborozás céljától függően (mint például: harcászati jellegű kihelyezés, kiképzési vagy más célú táborozás) a táborparancsnok szabályozza, különös gondot fordítva a fegyverek és a lőszer elkülönítésére.

A lőszer- és robbanóanyag-raktárakat az előírt védőtávolságok betartásával kell elhelyezni és őriztetni kell. Szükség esetén a védelmi létesítményeket és azok helyét a táborparancsnok határozza meg.

15. ábra. Katonai tábor egy részlete

2. A táborhelyeknél alkalmazott egyéb biztonsági rendszabályok kialakítása

Tábori elhelyezésnél a tüzesetek megelőzésére, a következmények csökkentésére a következő fontosabb tűzvédelmi előírásokat kell betartani:

- hét nap időtartamot meghaladó, legalább zászlóalj szintű tábori elhelyezés esetén a táborra tűzvédelmi szabályzatot kell készíteni, valamint ideiglenes együttműködési megállapodást kell kötni a vonulási körzeti tűzoltósággal, és ügyeletes tűzoltó rajt kell szolgálatba vezényelni. Tűzvédelmi szabályzat hiányában a tábor tűzvédelmét táborparancsban kell szabályozni;
- biztosítani kell a tűzoltósággal való kapcsolattartást, az értesítés, valamint a tábor területén a tűzjelzés és a riasztás feltételeit hangjelzéssel;
- a tábor sátrait és létesítményeit közöttől legalább 5 m, vasúttól legalább 10 m távolságra kell telepíteni. Az üzemanyag-tároló és a lőszerraktár 100, a gépjármű telephely 50, a konyha legalább 20 m-re legyen a törzs és az alegységek sátraitól;
- a sátrak, az üzemanyag-tároló és -töltőhelyek, a gépjármű telephely, az önállóan üzemelő gépegységek, a raktárak, műhelyek, a konyha és a dohányzóhelyek körül legalább 1 m szélességben tűzvédő ösvényt kell az avartól, száraz aljnövényzettől megtisztítva létesíteni;

- a munka- és pihenőhelyek fűtéséhez csak kifogástalan műszaki állapotú fűtőberendezést lehet használni, rögzített és hézagmentesen illesztett füstcsővel. Hagyományos kályhát szikrafogó nélkül üzemeltetni tilos, gondoskodni kell ügyeletes fűtő kijelöléséről és rendszeresített begyújtó anyag biztosításáról;
- az alegységek sátorcsoportjain belül legfeljebb 150–200 m²-es alapterületű sáortömböket lehet telepíteni;
- a sáortömbök között legalább 4 m, egy sáortömbön belüli sátrak között legalább 2 m tűztávolságot kell biztosítani;
- a technikai eszközök tárolására alegységenként külön tároló helyet kell kijelölni, abban a gépjárműveket egy vagy több sorban kell elhelyezni;
- gépkocsinál a térköz 1,5, a sorok közötti távolság 5, harckocsinál a térköz 3, a sorok közötti távolság 10 m legyen;
- az üzemanyagtöltő gépjárműveket és utánfutókat külön csoportban, az egyéb járművektől elkülönítve kell tárolni;
- üzemanyagtöltéskor a gép- és harcjárműveket, gépjármű technikai eszközöket le kell földelni.

A táborok tűzvédelme részletes szabályait szakutasítás tartalmazza.

Harcászati jellegű kihelyezések, gyakorlatok alatt a tábor alaprajzának, belső elrendezésének kialakításakor a felsorolt alaki követelményektől eltérően elsősorban a harcászati, az álcázási és védelmi szempontok az irányadók.

16. ábra Katonák harcászati, hadvezetési gyakorlaton.

A katonákat lehetőleg rendfokozati állománycsoportonként, nemük szerint elkülönítve, külön sátrakban vagy konténerekben kell elhelyezni. A század ellátó tiszthelyettesnek az alegység anyagával együtt külön sátrat vagy konténert kell biztosítani.

A táborban egész egység, illetve egy vagy több alegység helyezkedhet el. Egység táborozásakor annak parancsnoka, több alegység esetén az előjáró által kijelölt személy a táborparancsnok. A tábor rendjét, őr- és ügyeleti szolgálatát, a be- és kilépés, valamint az esetleges látogatás rendjét a laktanyára vonatkozó előírások értelemszerű alkalmazásával a táborparancsnok szabályozza.

A tábor őrzésére járőröket is magában foglaló őrseget kell szervezni. Az őrseg esetleges megerősítésére megfelelő erejű készenléti alegységet kell vezényelni. Ha a körülmények megkövetelik, meg kell szervezni és be kell gyakoroltatni a tábor védelmét.

Harcászati jellegű gyakorlatok, kihelyezések alatti táborozás alkalmával, a fedezés gyakorlása céljából kiküldött tábori őrsegnek számára tilos éleslőszert kiadni. Szolgálatuk ez esetben nem tekinthető őrszolgálatnak.

A tábor őr- és ügyeleti szolgálata élén a táborügyeletes áll, aki a táborparancsnoknak van alárendelve. A táborügyeletes a laktanya-ügyeletesre előírtak értelemszerű alkalmazásával látja el feladatát. A táborügyeletes mellett alegység-ügyeleteseket lehet vezényelni.

3. A táborhelyekre vonatkozó higiéniai- és környezetvédelmi rendszabályok

A táborparancsnok fordítson gondot a higiénia és a tábor vízellátására. Ivás, főzés, mosdás-fürdés céljára csak közegészségügyi szempontból megvizsgált és emberi fogyasztásra hatóságilag alkalmasnak minősített vizet szabad felhasználni (akár helyi vízellőhelyekről vagy szállítással gondoskodnak róla).

A táborozás során különös gondot kell fordítani a környezet- és természetvédelemre. A tábor területén fákat és bokrokat kivágni tilos! Gyepféglákat kitermelni és földmunkát végezni csak a kijelölt helyeken szabad. A keletkezett hulladékokat az előírások szerint össze kell gyűjteni, és a megfelelő helyre kell átadni.

Ha a tábor közelében folyó- vagy állóvíz van, a táborparancsnok gondoskodjon arról, hogy ne kerüljön bele olaj, szennyezett víz, mérgező anyag és egyéb hulladék. Az alegységek személyi állományának fürdési idejét és sorrendjét a táborparancsnok határozza meg.

Homok-, kőkitermelő helyeket – a hatósági engedélyek kiadását követően – csak szakember vezetésével szabad igénybe venni és csak ott, ahol az a biztonsági szempontok figyelembevételével engedélyezett.

A táborban elhelyezett katonai szervezet körleteit a hozzá tartozó közlekedési útvonalakkal együtt állandóan rendben kell tartani.

A tábor parancsnoka parancsban jelölje ki:

- a takarítási körleteket, és a végrehajtó állományt;
- a takarítási feladat végrehajtásáért és ellenőrzéséért felelős személyeket;
- a külső szolgáltató szervezettől megrendelt szolgáltatások végrehajtásának minőségi és mennyiségi ellenőrzéséért, a teljesítések igazolásáért felelős személyt.

Külső szolgáltatásként a kitelepülés előtti egyszeri tereprendezés (hóeltakarítás, fűnyírás, bozótirtás), a gyakorlat ideje alatt a tábor közlekedési útvonalainak folyamatos hóeltakarítása, szociális helyiségek takarítása (mosdó-, fürdő-, WC konténer) igényelhető polgári szolgáltatásként. Szintén polgári szolgáltatásként igényelhető a víz, az elektromos energia biztosítása, a szennyvíz és kommunális hulladék elszállítása, rovar és rágcsálóirtás.

Az egyéb körletek takarítását a kijelölt alegységek hajtják végre a parancsban rögzítettek szerint. A gyakorlat során keletkező kommunális és egyéb hulladékok összegyűjtéséért a gyakorlatot végrehajtó állomány a felelős.

Általános ellenőrzési feladatai során a táborügyeletes hajtsa végre a belső és külső körletek rendjének ellenőrzését is.

Külföldi táborozás esetén a tábor üzemeltetését, fenntartását a tábori elhelyezésre előírtak értelemszerű alkalmazásával kell szabályozni és végrehajtani, azonban amennyiben a műveletirányító parancsnokság által kiadott szabályok éleslőszer és a 19. pont g) alpontjában megjelölt veszélyes anyagok kiadását a táborban is lehetővé teszik, ezek szerint kell eljárni.

A táborhelyi rendben tartási és takarítási feladatokat külföldi gyakorlatok, missziók esetében lehetőség szerint a fogadó nemzeti támogatás keretében kell megoldani. Fogadó nemzeti támogatás hiányában, illetve biztonsági okokból a rendben tartási és takarítási feladatok végrehajtása a táborban elhelyezett állomány feladata.

4. A táborhelyi elszállásolás

Lakott helységben a csapatok kivételes esetekben és csak az előljáró parancsnok parancsára szállásolhatók el. Erre a célra elsősorban középületek használhatók fel. Az elszállásolandó csapat parancsnoka előzőleg lépjen érintkezésbe a területileg illetékes katonai szerv parancsnokával, az önkormányzati szervekkel, és szemrevételeztesse a kijelölt szálláskörletet. A szemrevételezésre szállás-előkészítő csoportot jelöljön ki.

A szállás-előkészítő csoport összetétele:

- szállás-előkészítő tiszt (tiszthelyettes);
- orvos (egészségügyi tiszt, tiszthelyettes);
- századonként egy tiszthelyettes vagy egy tisztos.

A szállás-előkészítő csoport(parancsnok) feladatai:

- a) jelentkezzen az illetékes helyőrségparancsnoknál (ha ilyen van az adott helységben), és vegye fel a kapcsolatot a helyi hatóságokkal;
- szemrevételezze a szálláskörletet elhelyezési, tűzvédelmi, környezetvédelmi, közegészségügyi és járványügyi szempontból, figyelembe véve a rend, a fegyelem fenntartását befolyásoló tényezőket is;

- készítse el a csapat elszállásolási tervét, amely tartalmazza: az alegységek részére kijelölt körleteket (helyiségeket), az egyes körletekben (helyiségekben) elhelyezendő erőket és eszközöket, valamint az őrzésre és védelemre vonatkozó elgondolását;
- a szemrevételezés eredményét és javaslatait jelentse a kiküldő parancsnoknak.

17. ábra. Katonai szálláshelyek sátorban

Csapatokat elszállásolni csak közegészségügyi-járványügyi szempontból átvizsgált helyiségekben szabad. Erről az elszállásolást elrendelő parancsnok köteles gondoskodni.

A csapatokat század-, szakasztagozásban, nemek szerint elkülönítve kell elhelyezni.

A tiszteket és tiszthelyetteseket külön helyiségekben, a nekik alárendelt alegység körletében vagy annak közelében kell elszállásolni.

Minden helyiségbe parancsnokot kell kijelölni, aki felelős az alárendelt katonák magatartásáért, a rendért, a helyiségben levő berendezési tárgyak épségéért, az udvarrész tisztaságáért, valamint a tűzvédelmi és környezetvédelmi rendszabályok megtartásáért.

Az elszállásolás ideje alatt tilos a helyiségek tulajdonosainak berendezési tárgyait azok engedélye nélkül használni.

A szálláson a fegyvert, a lőszert, a mérgező, sugárzó és robbanóanyagokat, maróhatású és tűzveszélyes anyagokat, a gyógyszereket az adott helyzetnek megfelelően a vonatkozó előírások értelemszerű alkalmazásával védett, biztos helyen kell tárolni és őrizni úgy, hogy illetéktelenek hozzájuk ne férhessenek.

Elszállásoláskor az őr- és ügyeleti szolgálatot a tábori elhelyezésre előírtak szerint kell megszervezni és ellátni. A körletből való távozásra a laktanyai elhelyezésre előírtak az irányadók. Különös gondot kell fordítani arra, hogy fegyverrel csak az arra feljogosított személyek távozzanak.

Az elszállásolt csapatok parancsnoka határozza meg a gyülekezőhelyeket és a mozgási útvonalakat. Az alegységparancsnokok biztosítják, hogy a helyiségeknek megfelelő kijárataik legyenek, és jelöljék ki a gyülekezőhelyre vezető utakat.

Ivásra és főzésre vízelőhelyeket kell kijelölni, meg kell óvni a szennyeződéstől, és őriztetni kell. Különös gondot kell fordítani a vízvétel, a vízszállítás és tárolás közegészségügyi szabályainak betartására, valamint a környezetvédelemre.

5. A táborhelyeknél alkalmazott 63 M Katonai sátor

A 63 mintájú katonai sátrakat több éve sikerrel, úgy mond „élesben” alkalmazzuk csapatépítő rendezvényeinken és kalandtúráinkon is, így kedvező tapasztalatunk birtokában jó szívvel ajánljuk Önnek. Erős, stabil fémváz és vízhatlan sátorvászon, mely szakszerűen felépítve és rögzítve komoly viharok is ellenáll.

18. ábra. 63 M mintájú katonai sátor

A sátor további, hasonló sátrakkal tetszőleges számban bővíthető, így több sátor készlet alkalmazásával hatalmas terület fedhető le.

A sátor készlet elsősorban a mélységi méret irányába kiterjeszhető, tehát a 2–3–4, illetve további sátrak összetoldásával egy téglalapot kap alapterületként, melynek rövidebb oldala mindig 5 m, míg a hosszabbik oldal a 3,4 m többszöröse lehet. Amennyiben a helyszín és a feladat úgy kívánja, a párhuzamos (nem csak a mélységi méret irányába, hanem a szélességi méret felé is kiterjesztett) toldási mód is kivitelezhető, azonban ezt a megoldást lehetőség szerint csak korlátozott számú sátor készletnél alkalmazzuk.

Az építés során a sátor falainak bármelyike elhagyható, –felhajtható, vagy éppen további elválasztó ponyvával a belső tér tagolható – ahogy az adott feladat megkívánja.

Az egységes sátor tartozékai:

- Sátopalást 1 db
- Bejárati ponyva 1 db
- Hátsó ponyva 2 db
- Sátorzsinór rögzítővel 10 db
- Viharzsinór rögzítővel 3 db
- Alumínium csuklós főtartó rúd 3 db
- Alumínium tetőösszekötő rúd 6 db
- Alumínium bejárati ajtó oldaltartó rúd 2 db
- Alumínium bejárati ajtó összekötő rúd 1 db
- Ponyvatű 20 db
- Acél sátorcövek 13 db

A felállított sátor (egy készlet) főbb méretei és súlyadatai:

- Szélesség	500 cm
- Tetőszélesség	400 cm
- Hosszúság	334 cm
- Gerincmagasság	268 cm
- Oldalmagasság	172 cm
- Bejárati rész szélesség	140 cm
- Bejárati rész magasság	172 cm
- Előtér mélység	80 cm
- Alapterület (előtér nélkül)	16,7 m ²
- Ponyva súlya	30,95 kg
- Tartószerkezet és tartozékok súlya	55,4 kg

Egyéb, fontos utasítások:

- A ponyvát nem szabad rögzítetlenül, lógva hagyni!
- A ponyvát a rá varrott szalagokkal rögzíteni kell a tetőösszekötő rudakon, a főtartók lábazatán és a bejárat oldaltartó rúdjaiban. Minden egyéb esetben, amikor a sátor ponyvája nem kerül teljes kiépítésre.
- Az oldalponyvát fel kell tekerni és rögzíteni kell az oldalmagassági tüskéken.
- A bejárati ponyvát / hátsó ponyvát el kell távolítani
- Amennyiben a sátor nem kerül teljes kiépítésre, feltétlenül gondoskodni kell a légmozgás, szél szabad keresztül áramlásáról!
- Hideg, vagy szeles idő esetén a sátor védőszegélyét földdel, vagy gyepetáglával le kell fedni!
- A (füstkivezető lemezzel felszerelt) sátorban csak hűtődobbal és szikrafogóval felszerelt kályhát lehet felállítani!

19. ábra. 63 M mintájú katonai sátor egyik építési lehetősége

A KÁRTÉRÍTÉSI KÖTELESSÉG ÉS A KÁRTÉRÍTÉSI ELJÁRÁS

1. A katonák általános kötelességei és jogai

A katonai fegyelem a jogszabályokban, belső rendelkezésekben és az előjárók által meghatározott követelmények, feladatok minden katona és katonai szervezet részéről történő teljesítését, végrehajtását jelenti. Ennek megvalósítása és fenntartása minden katona kötelessége. A katonai fegyelem alapját a katonai élet- és szolgálati viszonyok rendezettsége adja, melyhez szorosan kapcsolódik a katona tudatos kötelességérzetén, a haza védelméért érzett személyes felelősségén alapuló aktív öntevékeny kezdeményezéssel és együttműködéssel párosuló engedelmségi készsége. A fegyelem minden katona önkéntes jogkövető magatartásán, a honvédelem iránti kötelezettségvállalásán, a haza védelméért és a szövetségeseik iránt érzett személyes felelősségén, a katonaközösségek összeforrottságán és magas fokú szervezettségén alapszik.

20. ábra. Szándékos károkozás

A katona a Honvédség feladatainak teljesítésére való felkészülés (készenlét) időszakában fokozott gondossággal és ésszerű takarékoszággal bánjon a köztulajdonnal, minden törvényes eszközzel akadályozza meg annak károsodását és pazarlását.

Minden katonai szervezetnél a tiszthelyettesek kötelesek példát mutatva megvalósítani a legénységi állományú katonák és a kisebb alegységek felkészítését, biztosítani a rendet, fegyelmet, a tevékenységhez szükséges eszközöket, anyagokat.

1. A fegyelmi jogkör gyakorlása

A katona fegyelmi felelősségre vonására csak akkor kerülhet sor, ha a kötelességszegés tekintetében vétkesség – szándékosság vagy gondatlanság – terheli. A fegyelemsértés akkor szándékos, ha az elkövető magatartása következményeit előre látja, kívánja vagy a következményekbe belenyugszik. Gondatlanság akkor terheli a katonát, ha előre látja magatartásának lehetséges következményeit, de könnyelműen bízik azok elmaradásában, továbbá akkor is, ha a következményeket azért nem látta előre, mert a tőle elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta.

Őrség kötelékébe tartozó katonát az őrszolgálat ideje alatt elkövetett fegyelemsértésért csak az őrség leváltása után lehet felelősségre vonni, illetve megfenyíteni. A felállított őrt súlyos fegyelemsértés esetén le kell váltani. E szabályok megfelelően irányadók az ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatot ellátó katonára is.

Az ügyeleti szolgálatban álló személyek a nekik szervezetenként alá nem rendelt katonák fegyelemsértését jelentéseikben rögzítik.

A helyőrség, a hadkiegészítő, a katonai kórház (szanatórium), a katonai szállítmány és a vasútállomás, valamint a katonai rendész járőr parancsnoka, a készenléti baleseti helyszínelő, a nyomozótiszt a szolgálatilag alá nem rendelt katonák által a működési területükön elkövetett fegyelemsértés vagy egyéb jogsértés esetén köteles az e fejezetben meghatározott intézkedéseket megtenni, és a megállapított tényekről az elkövető állományilletékes parancsnokát értesíteni.

2. A fegyelemsértés érdemi elbírálása

A fegyelemsértés érdemi elbírálásakor – a feltárt tények alapján – elsősorban a fegyelemsértő magatartás súlyosságát kell megítélni. Mérlegelni kell továbbá a fegyelemsértés elkövetésének körülményeit, valamint a katona magatartását, a kiképzésben és a szolgálati tevékenység során elért eredményeit, a szolgálati feladatokhoz való viszonyát. Ezek azonban nem szoríthatják háttérbe a fegyelemsértés tárgyi súlyát és veszélyességét. Törekedni kell arra, hogy a személyi tényezők vizsgálata során fény derüljön a cselekmény elkövetésének indítékaira.

A fegyelemsértés annál súlyosabb, minél nagyobb mértékben sérti vagy veszélyezteti a katonai szervezet készenlétének fokozását, az előljárók és az alárendeltek közötti szolgálati kapcsolatokat, a szolgálati rendet és fegyelmet, valamint a közösségi szellemet.

Súlyosbító körülményként kell figyelembe venni különösen:

- a fegyelemsértés szándékos elkövetését;
- ha a korábban kiszabott fenyítés alól még nem mentesült;
- a fegyelemsértést a beosztáshoz kötődő jogosultságok felhasználásával követte el;
- a vezetői beosztásban való elkövetést, ha a fegyelemsértést a beosztáshoz kötődő jogosultságok felhasználásával követte el;
- ha olyan fegyelemsértést követett el, amelynek megakadályozása más személyek vonatkozásában az ő feladata volt;
- ha a fegyelemsértés a közrend súlyos megzavarásával járt;
- ha a fegyelemsértést csoportosan követték el;
- ha a fegyelemsértés a katonai rendfokozati tekintély megsértésével járt vagy negatívan befolyásolta a honvédség lakossággal való kapcsolatát;
- a szabálysértés elkövetését;
- a katonai vétség elkövetését.

Ha a katona önhibájából került ittas vagy bódult állapotba, a fegyelemsértésért ugyanúgy felelősséggel tartozik, mintha józan állapotban követte volna el azt. Az ittas, illetve bódult állapotban elkövetett fegyelemsértés elbírálásánál az ittasságot (bódultságot) súlyosbító körülményként kell figyelembe venni.

Az elkövető javára kell értékelni különösen:

- korábbi példamutató magatartását (az eljárást megelőző két éven belül kapott elismeréseit);
- ha rövid ideje teljesít szolgálatot, feltéve, hogy e körülmény az elkövetésben közrehatott;
- a kiképzésben elért eredményeit;
- az eljárást megelőző két évben való fenyítetlen voltát;
- őszinte beismerését és megbánását, valamint
- azt, ha a cselekményét menthető felindultságában követte el;
- ha először követ el kisebb súlyú fegyelemsértést és magatartása korábban kifogástalan volt.

A fenyítés kiszabása

A fegyelmi jogkört gyakorló előljáró csak azt követően döntsön a katona felelősségéről, valamint a fenyítés mértékéről, miután gondosan mérlegelte a feltárt tényeket, a fegyelemsértés elkövetésében közreható (tárgyi és személyi) tényezőket, illetőleg a súlyosbító és enyhítő körülményeket.

Az előljáró, amikor alárendeltjével szemben fenyítést alkalmaz, ne legyen elhamarkodott a fenyítés nemének és mértékének megválasztásában, a fenyítést ne a fegyelemsértés feletti felindultságában szabja ki, ne sértse meg az alárendelt önértékét.

Ha a fegyelemsértés, szabálysértés, katonai vétség elkövetésével a katona a Honvédségnek anyagi kárt is okoz, őt a fenyítés mellett – külön jogszabályok alapján – kártérítésre is kötelezni kell.

A fegyelmi fenyítés nem mentesíti a kár okozóját a kártérítési kötelezettség alól. A kártérítésre kötelezett, ha a károkozás során fegyelemsértést valósított meg, nem kerülheti el a fegyelmi felelősségre vonást sem.

A fenyítés végrehajtása

A fenyítést a fenyítettnek személyesen kell kihirdetni.

A pénzbírságot általában egy összegben, a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül kell befizetni. Ha a pénzbírság fizetésére kötelezett katona a kiszabott összeget nem fizeti meg, azt az illetményéből az illetékes pénzügyi és számviteli vezető megkeresése útján kell levonni. A fenyített kérelmére az illetékes parancsnok a fenyítést kiszabó határozatában vagy a végrehajtás során engedélyezheti a pénzbírság összegének legfeljebb 12 havi egyenlő részletben történő megfizetését.

A pénzbírságot a Magyar Honvédségnél a területileg illetékes pénzügyi és számviteli szervhez kell befizetni. A részletfizetésre engedélyezett, illetőleg a határidőre meg nem fizetett pénzbírságot tartozásként elő kell jegyezni. A fizetési kötelezettség időtartama alatt más katonai szervezethez áthelyezett katonának a pénzbírság címen való tartozásról a Magyar Honvédségnél a területileg illetékes pénzügyi és számviteli szerv vezetőjét, ha pedig a katona szolgálati viszonya megszűnik, akkor a lakóhelye szerint illetékes helyi önkormányzat jegyzőjét kell a végrehajtás végett értesíteni.

A pénzbírságként befolyt összeget állami bevételként kell kezelni és a levonások átutalásának általános rendje szerint kell átutalni.

Bűncselekmény és szabálysértés elbírálása

Ha az előjáró a katona olyan jogsértő magatartását bírálta el fegyelmi hatáskörben, ami ide nem vonható, a törvényes eljárás lefolytatásának ez nem akadály. Ha a katona cselekményét bíróság, Katonai Ügyészség, nyomozó- vagy szabálysértési hatóság elbírálta, az eljáró szerv határozata a katona előjáróját köti, ugyanazért a cselekményért a katonával szemben fenyítést kiszabni nem lehet.

Az előjáró a szabálysértést a parancsnoki hatáskörbe elbírálásra átadott katonai vétséget a fegyelmi eljárás szabályai szerint vizsgálja ki, illetőleg bírálja el. Ha a szabálysértési hatóság, ügyészség vagy bíróság az ügy áttételéről hozott határozatában a szabálysértés, katonai vétség tényét, körülményeit és abban a katona felelősségét is megállapította, a fenyítést a katona személyes meghallgatása után további vizsgálat nélkül kell kiszabni. A szabálysértési hatóság megállapításai abban a kérdésben, hogy a feljelentett cselekmény szabálysértés-e, és azt a katona vagy katona is elkövette, az illetékes parancsnokra nézve irányadóak.

A jogszabályban meghatározott dolog elkobzásáról, illetve az elkobzás alá eső érték megfizetéséről a katona által elkövetett szabálysértés esetén is a szabálysértési hatóság rendelkezik.

Ha a szabálysértést a parancsnok állapította meg, a dolgok elkobzásának, illetve az elkobzás alá eső érték megfizetésének elrendelése céljából a szabálysértési hatóságot kell megkeresni.

Ha a szabálysértés a katona szolgálati viszonyának megszűnése után jut a parancsnok tudomására – és az még nem évült el – az ügyet át kell tenni az illetékes szabálysértési hatósághoz.

21. ábra. Büntetés letöltése a fogdán

A fegyelmi joggyakorlás irányításának feladatai

A fegyelmi joggyakorlat irányítása terén a parancsnok alapvető feladata, hogy az alárendelt parancsnokok a vonatkozó rendelkezéseket egységesen értelmezzék, illetőleg alkalmazzák. Az előljáró parancsnokok iránymutatásokkal, állásfoglalásokkal és intézkedésekkel befolyásolják, illetőleg folyamatosan segítsék a parancsnoki fegyelmi jogkör gyakorlásának törvényes és szakszerű végrehajtását.

Az irányítás során törekedni kell a fenytések hatékonyságának biztosítására. A fegyelmi felelősségre vonás szigorában igazodjék a katonai élet változó körülményeihez, és messzemenően juttassa érvényre a szolgálati rend és a fegyelem védelmét.

Az előljáró parancsnokok kötelesek az alárendelt parancsnokok fegyelmi joggyakorlatát rendszeresen ellenőrizni (ellenőriztetni), és saját katonai szervezeteik fegyelmi helyzetének megítélésével együttesen elemezni, értékelni és minősíteni.

Az alárendeltek fegyelmi joggyakorlatát, a vezetett és alárendelt katonai szervezetek fegyelmi helyzetét értékelni kell:

- az előjárói felügyeleti ellenőrzés, a kifejezetten e szakterületet érintő céllenőrzések és a beszámoltatások során;
- a katonai szervezetek át-, alárendelése és a parancsnoki beosztás átadás-átvétele alkalmával;
- a fegyelmi helyzetet értékelő állománygyűlésen (értekezleten).

A fegyelemsértések, szabálysértések és bűncselekmények megelőzése érdekében összefüggéseiben kell vizsgálni a jogsértő magatartások közvetlen és közvetett okait, az azokat elősegítő feltételeket, körülményeket és indítékokat. A fegyelemsértések, szabálysértések és bűncselekmények elkövetésével kapcsolatos általánosításra alkalmas tapasztalatokat és következtetéseket hasznosítani kell a parancsnoki tevékenység során.

Összefoglalás

Ebben a szakanyagban reményeink szerint sikerült bemutatni azt, hogy melyek a logisztika legfontosabb kérdései, területei, melyek a táborok és laktanyák kialakításának legfontosabb szabályai, milyen a Magyar Honvédség elhelyezési-, ételmezési-, ruházati ellátási rendszer, milyen szabályok vonatkoznak a kártérítési eljárásra.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Ebben a tananyagegységben több olyan szakmai ismeretterülettel fogunk foglalkozni, amelyek szorosan kapcsolódnak a honvédelmi szakterületen dolgozó hivatásosok feladataival, ezért javasoljuk, hogy a hatékony megértés érdekében tartsa be az alábbiakat:

1. Lehetőség szerint ne szó szerint tanulja az anyagot, hanem az értelmi tanulást alkalmazza, minden elolvasott kisebb részlet után gondolja át mit tartalmaz az olvasott részlet,
2. Minden esetben gondolkozzon rendszerben, hiszen a tananyag csak egy szelete a honvédelmi munkának,
3. Tartson esetenként szünetet, közben elemezze, gondolja át a tananyag tartalmát,
4. Nagyon fontos a szakmai szövegek megértése, ezért fordítson figyelmet azok elsajátításának,
5. A rendszerben való gondolkodás, és az ismeretek hatékony elsajátítása érdekében alkalmazza a kötelező és ajánlott irodalmakat,
6. Amennyiben az lehetséges, keressen a témával kapcsolatos publikációkat, cikkeket és képeket az interneten,
7. Az önellenőrzés során alaposan olvassa el, gondolja át a kérdéseket, és őszintén, logikusan és közérthetően válaszoljon azokra.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Ismertesse a logisztika fogalmát a nemzetközi szakirodalom meghatározása szerint!

"Logisztika alatt napjaink nemzetközi szakirodalma anyagok, energiák, információk, esetleg személyek rendszereken belüli és rendszerek közötti áramlásának létrehozásával, irányításával, és lebonyolításával kapcsolatos tevékenységek összességét érti. A logisztika az RST (Rakodás – Szállítás – Tárolás) folyamatokon kívüli tevékenységeket is magába foglalja, mint például csomagolás, telephely-kiválasztás, stb."

2. feladat

Ismertesse a logisztika feladatát!

A logisztika feladata anyagok és információk rendszereken belüli és rendszerek közötti áramlásának tervezése, szervezése, irányítása és ellenőrzése, valamint az ehhez szükséges tárgyi feltételek megteremtése.

3. feladat

Ismertesse a laktanyaparancsnok logisztikai feladatit az összevont gazdálkodás területén!

Az előjáró parancsnok által elrendelt összevont (teljes körű vagy egyes szakterületeket érintő) laktanyai logisztikai gazdálkodás esetén a laktanyaparancsnok feladata. Ennek keretében a laktanyaparancsnok helyetteseivel:

- gazdálkodási hatáskörébe utalt valamennyi katonai szervezet személyi állománya számára biztosítsa a normák szerinti járandóságait, anyagi szükségleteik kielégítését és a kultúrált munka- és életkörülményeket,
- az összevont laktanya logisztikai gazdálkodás körébe tartozó feladatokban működjön együtt a laktanyában ellátásra hozzá utalt katonai szervezetek parancsnokaival,
- a laktanya működési rendjére vonatkozó intézkedéseiben - az előjáró parancsnokság logisztikai főnök szakmai követelményei figyelembevételével - részletesen szabályozza a laktanya logisztikai támogatási feladatainak végrehajtását.

4. feladat

Ismertesse azokat a tényeket, amelyeket a logisztikai szolgáltatások igénybevételénél figyelembe kell venni!

A logisztikai szolgáltatások igénybevételénél figyelembe kell venni:

- a harcászati, hadműveleti szempontok elsőbbségét a gazdaságiakhoz viszonyítva;
- a szolgáltatások igénybevétele nem akadályozhatja az adott szervezet alkalmazhatóságát;
- a szolgáltatások igénybevételének hozzá kell járulnia a harcászati, hadműveleti siker eléréséhez;
- a szolgáltatásokat esetenként akkor is fenn kell tartani, ha átmenetileg nincs rájuk szükség, vagy azok időlegesen felesleges erőforrásokat kötnek le.

5. feladat

Ismertesse röviden, hogy a laktanyai elhelyezés milyen körülményeknek kell hogy megfeleljen!

A laktanyai elhelyezés feleljen meg a készenléti, a biztonsági, a kiképzési és működésbeli műszaki követelményeknek, továbbá biztosítsa a kulturált munka- és életfeltételeket a személyi állomány számára. A laktanya építményei és műszaki tárgyai feleljenek meg az építészeti, közegészségügyi, járványügyi és munka-egészségügyi szabályoknak.

6. feladat

Ismertesse a laktanyában elhelyezett katonai szervezetek körletének tagozódását!

A laktanyában elhelyezett katonai szervezetek körletének tagozódása:

- parancsnoki és szolgálati övezet;
- kiképzési övezet;
- technikai övezet;
- raktár övezet;
- elhelyezési övezet (a személyi állomány számára);
- sport és szabadidő övezet;
- övezetbe nem sorolható (védelmi, légoltalmi, óvóhely jellegű stb.) létesítmények.
- Minden katona ismerje alegységének a következő körleteit:
- belső körletét, amely a hálókörleteket, a folyosókat, a mellékhelyiségeket, az irodákat, az alegység-raktárakat, a tantermeket, valamint a közművelődési rendezvények megtartására szolgáló helyiségeket foglalja magában;
- külső körletét, amely a laktanya kerítése által határolt terület egy részét, illetve (ha ilyen van) a hozzátartozó utcarészt foglalja magában.

7. feladat

Ismertesse az alapétkezési normák bruttó értékét!

Az Élelmezési alap- és pótnormák általános forgalmi adóval növelt bruttó értéke:

- a) I. számú élelmezési norma 950 Ft/fő/nap,
- b) II. számú élelmezési norma 1110 Ft/fő/nap,
- c) III. számú élelmezési norma 1800 Ft/fő/nap,
- d) VI. számú élelmezési norma 1050 Ft/fő/nap,

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

8. feladat

Ismertesse az alap ruházati felszerelés típusait, és viselésük rendjét!

Az alapfelszerelés típusai és viselésüknek rendje az alábbi:

- **általános (harckocsizó):** általános hadi- (gyakorló-) öltözetet visel a katona próbaideje alatt, valamint- az ejtőernyős, a mélységi és csapatfelderítő, a tűzserész, a hadihajós és a repülőszereelő szakbeosztású katona kivételével - a próbaidőt követően,
- **ejtőernyős:** ejtőernyős hadi- (gyakorló-) öltözetet visel az ejtőernyős, a mélységi- és csapatfelderítő, a tűzserész és a hadihajós szakbeosztású katona,
- **repülőszereelő:** repülőszereelő hadi- (gyakorló-) öltözetet visel a repülőszereelő szakbeosztású katona.

9. feladat

Soroljon fel legalább 15 alap ruházati felszerelési cikket!

A hivatásos és szerződéses állomány az alábbi ruházati cikkekkel kerülnek felszerelésre (általános, repülőszerelő, ejtőernyős szakbeosztásban vannak eltérések):

8. 90 M nyári gyakorló sapka	1 db
9. 90 M téli gyakorló sapka	1 db
10. Csőszál	1 db
11. 90 M gyakorló zubbony	3 db
12. 90 M gyakorló nadrág	3 db
13. 90 M gyakorló kabát	1 db
14. 90 M gyakorló kabátbélés	1 db
15. 2000 M gyakorló zubbony hu.	2 db
16. 2000 M gyakorló nadrág	2 db
17. 93 M esővédő zubbony	1 db
18. 93 M esővédő nadrág	1 db
19. 93 M téli ing	1 db
20. 93 M téli alsó	1 db
21. Póló gyakorló ruhához	5 db
22. Nyári gyakorló zokni	5 pár
23. Téli gyakorló zokni	3 pár
24. Gyakorló kesztyű	1 pár
25. 93 M ejtőernyős téli sapka	1 db
26. 93 M ejtőernyős nyári zubbony	3 db
27. 93 M ejtőernyős nyári nadrág	3 db
28. 93 M ejtőernyős téli zubbony	1 db
29. 93 M ejtőernyős téli zubbonybélés	1 db

10. feladat

Ismertesse, hogy a nagyobb katonai táborok kialakítása során milyen szervezeti egységek, övezetek kerüljenek kialakításra!

A nagyobb táborok kialakítása során törekedni kell arra, hogy az alábbi szervezeti egységek, övezetek kialakításra kerüljenek:

- parancsnoki és szolgálati övezet;
- kiképzési övezet;
- technikai övezet;
- raktár övezet;
- elhelyezési övezet (a személyi állomány számára);
- sport és szabadidő övezet;
- övezetbe nem sorolható (védelmi, légtalmi, óvóhely jellegű stb.) létesítmények.

11. feladat

Ismertesse a táboron belüli elhelyezés rendjét!

A táboron belüli elhelyezés rendje:

- a tábor főbejáratánál a kapuügyeletes, a táborügyeletes és az őrség, valamint a gépjárműparkoló legyen elhelyezve;
- befelé haladva a törzsmunkahelyek, a tisztai pihenők és az eligazító sátor vagy konténer;
- a személyi állomány sátrai vagy konténerai;
- az alakuló tér, a tornatér és kultúrsátrak vagy konténerok;
- étkezdék;
- konyhák, alegység ellátópontok és segélyhely;

- raktárak és a fürdő;
- logisztikai alegységek, valamint a telephely.

12. feladat

Ismertesse a katonai fegyelem meghatározását!

A katonai fegyelem a jogszabályokban, belső rendelkezésekben és az előjárók által meghatározott követelmények, feladatok minden katona és katonai szervezet részéről történő teljesítését, végrehajtását jelenti. Ennek megvalósítása és fenntartása minden katona kötelessége.

13. feladat

Ismertesse az eljárási szabályokat őrségben lévő katonával szembeni, őrség alatt elkövetett jogsértés esetén!

Őrség kötelékébe tartozó katonát az őrszolgálat ideje alatt elkövetett fegyelemsértésért csak az őrség leváltása után lehet felelősségre vonni, illetve megfenyíteni. A felállított őrt súlyos fegyelemsértés esetén le kell váltani. E szabályok megfelelően irányadók az ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatot ellátó katonára is.

14. feladat

Ismertesse hogy a kártérítési eljárásban milyen esetek számítanak súlyosbító körülménynek!

Súlyosbító körülményként kell figyelembe venni különösen:

- a fegyelemsértés szándékos elkövetését;
- ha a korábban kiszabott fenyítés alól még nem mentesült;
- a fegyelemsértést a beosztáshoz kötődő jogosultságok felhasználásával követte el;
- a vezetői beosztásban való elkövetést, ha a fegyelemsértést a beosztáshoz kötődő jogosultságok felhasználásával követte el;
- ha olyan fegyelemsértést követett el, amelynek megakadályozása más személyek vonatkozásában az ő feladata volt;
- ha a fegyelemsértés a közrend súlyos megzavarásával járt;
- ha a fegyelemsértést csoportosan követték el;
- ha a fegyelemsértés a katonai rendfokozati tekintély megsértésével járt vagy negatívan befolyásolta a honvédség lakossággal való kapcsolatát;
- a szabálysértés elkövetését;
- a katonai vétség elkövetését.

15. feladat

Ismertesse, hogy a kártérítési eljárásban milyen tényeket kell az elkövető javára értékelni!

Az elkövető javára kell értékelni különösen:

- korábbi példamutató magatartását (az eljárást megelőző két éven belül kapott elismeréseit);
- ha rövid ideje teljesít szolgálatot, feltéve, hogy e körülmény az elkövetésben közrehatott;
- a kiképzésben elért eredményeit;
- az eljárást megelőző két évben való fenyítetlen voltát;
- őszinte beismerését és megbánását, valamint
- azt, ha a cselekményét menthető felindultságában követte el;
- ha először követ el kisebb súlyú fegyelemsértést és magatartása korábban kifogástalan volt.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

"Logisztika alatt napjaink nemzetközi szakirodalma anyagok, energiák, információk, esetleg személyek rendszereken belüli és rendszerek közötti áramlásának létrehozásával, irányításával, és lebonyolításával kapcsolatos tevékenységek összességét érti. A logisztika az RST (Rakodás – Szállítás – Tárolás) folyamatokon kívüli tevékenységeket is magába foglalja, mint például csomagolás, telephely-kiválasztás, stb."

2. feladat

A logisztika feladata anyagok és információk rendszereken belüli és rendszerek közötti áramlásának tervezése, szervezése, irányítása és ellenőrzése, valamint az ehhez szükséges tárgyi feltételek megteremtése.

3. feladat

Az előjáró parancsnok által elrendelt összevont (teljes körű vagy egyes szakterületeket érintő) laktanyai logisztikai gazdálkodás esetén a laktanyaparancsnok feladata. Ennek keretében a laktanyaparancsnok helyetteseivel:

- gazdálkodási hatáskörébe utalt valamennyi katonai szervezet személyi állománya számára biztosítsa a normák szerinti járandóságait, anyagi szükségleteik kielégítését és a kultúrált munka- és életkörülményeket,
- az összevont laktanya logisztikai gazdálkodás körébe tartozó feladatokban működjön együtt a laktanyában ellátásra hozzá utalt katonai szervezetek parancsnokaival,
- a laktanya működési rendjére vonatkozó intézkedéseiben – az előjáró parancsnokság logisztikai főnök szakmai követelményei figyelembevételével – részletesen szabályozza a laktanya logisztikai támogatási feladatainak végrehajtását.

4. feladat

A logisztikai szolgáltatások igénybevételénél figyelembe kell venni:

- a harcászati, hadműveleti szempontok elsőbbségét a gazdaságiakhoz viszonyítva;
- a szolgáltatások igénybevétele nem akadályozhatja az adott szervezet alkalmazhatóságát;
- a szolgáltatások igénybevételének hozzá kell járulnia a harcászati, hadműveleti siker eléréséhez;
- a szolgáltatásokat esetenként akkor is fenn kell tartani, ha átmenetileg nincs rájuk szükség, vagy azok időlegesen felesleges erőforrásokat kötnek le.

5. feladat

A laktanyai elhelyezés feleljen meg a készenléti, a biztonsági, a kiképzési és működésbeli műszaki követelményeknek, továbbá biztosítsa a kulturált munka- és életfeltételeket a személyi állomány számára. A laktanya építményei és műszaki tárgyai feleljenek meg az építészeti, közegészségügyi, járványügyi és munka-egészségügyi szabályoknak.

6. feladat

A laktanyában elhelyezett katonai szervezetek körletének tagozódása:

- parancsnoki és szolgálati övezet;
- kiképzési övezet;
- technikai övezet;
- raktár övezet;
- elhelyezési övezet (a személyi állomány számára);
- sport és szabadidő övezet;
- övezetbe nem sorolható (védelmi, légoltalmi, óvóhely jellegű stb.) létesítmények.
- Minden katona ismerje alegységének a következő körleteit:
 - belső körletét, amely a hálóhelyiségeket, a folyosókat, a mellékhelyiségeket, az irodákat, az alegység-raktárakat, a tantermeket, valamint a közművelődési rendezvények megtartására szolgáló helyiségeket foglalja magában;
 - külső körletét, amely a laktanya kerítése által határolt terület egy részét, illetve (ha ilyen van) a hozzátartozó utcarészt foglalja magában.

7. feladat

Az Élelmezési alap- és pótnormák általános forgalmi adóval növelt bruttó értéke:

- a) I. számú élelmezési norma 950 Ft/fő/nap,
- b) II. számú élelmezési norma 1110 Ft/fő/nap,
- c) III. számú élelmezési norma 1800 Ft/fő/nap,
- d) VI. számú élelmezési norma 1050 Ft/fő/nap,

8. feladat

Az alapfelszerelés típusai és viselésüknek rendje az alábbi:

- **általános (harckocsizó):** általános hadi- (gyakorló-) öltözetet visel a katona próbaideje alatt, valamint- az ejtőernyős, a mélységi és csapatfelderítő, a tűzszerész, a hadihajós és a repülőszerező szakbeosztású katona kivételével – a próbaidőt követően,
- **ejtőernyős:** ejtőernyős hadi- (gyakorló-) öltözetet visel az ejtőernyős, a mélységi- és csapatfelderítő, a tűzszerész és a hadihajós szakbeosztású katona,
- **repülőszerező:** repülőszerező hadi- (gyakorló-) öltözetet visel a repülőszerező szakbeosztású katona.

9. feladat

A hivatásos és szerződéses állomány az alábbi ruházati cikkekkel kerülnek felszerelésre (általános, repülőszerelő, ejtőernyős szakbeosztásban vannak eltérések):

52. 90 M nyári gyakorló sapka	1 db
53. 90 M téli gyakorló sapka	1 db
54. Csősál	1 db
55. 90 M gyakorló zubbony	3 db
56. 90 M gyakorló nadrág	3 db
57. 90 M gyakorló kabát	1db
58. 90 M gyakorló kabátbélés	1 db
59. 2000 M gyakorló zubbony hu.	2 db
60. 2000 M gyakorló nadrág	2db
61. 93 M esővédő zubbony	1 db
62. 93 M esővédő nadrág	1 db
63. 93 M téli ing	1 db
64. 93 M téli alsó	1 db
65. Póló gyakorló ruhához	5 db
66. Nyári gyakorló zokni	5 pár
67. Téli gyakorló zokni	3 pár
68. Gyakorló kesztyű	1 pár
69. 93 M ejtőernyős téli sapka	1 db
70. 93 M ejtőernyős nyári zubbony	3 db
71. 93 M ejtőernyős nyári nadrág	3 db
72. 93 M ejtőernyős téli zubbony	1 db
73. 93 M ejtőernyős téli zubbonybélés	1 db
74. 93 M repülőszerelő nyári sapka	1 db
75. 93 M repülőszerelő téli sapka	1 db
76. 93 M repülőszerelő nyári zubbony	1 db
77. 93 M repülőszerelő nyári nadrág	3 db
78. 93 M repülőszerelő téli zubbony	1 db
79. 93 M repülőszerelő téli bélés	1 db
80. Általános bakancs	1 pár
81. Nyári bakancs	1 pár
82. Ejtőernyős bakancs	1 pár
83. Hevederöv rugózárás	1 db
84. 96 M hímzett név	4 db
85. 96 M hímzett gyakorló paroli	4 pár
86. Hímzett rendfokozati jelzés pólóra	2 db
87. 96 M hímzett államjelző zöld	4 db
88. Gyakorló csapatkarjelzés	2 db
89. Evőeszközkészlet	1 db
90. Kulacs	1 db
91. Evőcsésze fedővel	1 db

92. Málhazsák	1 db
93. Törülköző legénységi	2 db
94. Rohamsisak	1 db
95. Sisakhuzat tereptarka	1 db

10. feladat

A nagyobb táborok kialakítása során törekedni kell arra, hogy az alábbi szervezeti egységek, övezetek kialakításra kerüljenek:

- parancsnoki és szolgálati övezet;
- kiképzési övezet;
- technikai övezet;
- raktár övezet;
- elhelyezési övezet (a személyi állomány számára);
- sport és szabadidő övezet;
- övezetbe nem sorolható (védelmi, légoltalmi, óvóhely jellegű stb.) létesítmények.

11. feladat

A táboron belüli elhelyezés rendje:

- a tábor főbejáratánál a kapuügyeletes, a táborügyeletes és az őrség, valamint a gépjárműparkoló legyen elhelyezve;
- befelé haladva a törzsmunkahelyek, a tiszti pihenők és az eligazító sátor vagy konténer;
- a személyi állomány sátrai vagy konténerai;
- az alakuló tér, a tornatér és kultúrsátrak vagy konténer;
- étkezdék;
- konyhák, alegység ellátópontok és segélyhely;
- raktárak és a fürdő;
- logisztikai alegységek, valamint a telephely.

12. feladat

A katonai fegyelem a jogszabályokban, belső rendelkezésekben és az eljárók által meghatározott követelmények, feladatok minden katona és katonai szervezet részéről történő teljesítését, végrehajtását jelenti. Ennek megvalósítása és fenntartása minden katona kötelessége.

13. feladat

Őrség kötelékébe tartozó katonát az őrszolgálat ideje alatt elkövetett fegyelemsértésért csak az őrség leváltása után lehet felelősségre vonni, illetve megfenyíteni. A felállított őrt súlyos fegyelemsértés esetén le kell váltani. E szabályok megfelelően irányadók az ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatot ellátó katonára is.

14. feladat

Súlyosbító körülményként kell figyelembe venni különösen:

- a fegyelemsértés szándékos elkövetését;
- ha a korábban kiszabott fenyítés alól még nem mentesült;
- a fegyelemsértést a beosztáshoz kötődő jogosultságok felhasználásával követte el;
- a vezetői beosztásban való elkövetést, ha a fegyelemsértést a beosztáshoz kötődő jogosultságok felhasználásával követte el;
- ha olyan fegyelemsértést követett el, amelynek megakadályozása más személyek vonatkozásában az ő feladata volt;
- ha a fegyelemsértés a közrend súlyos megzavarásával járt;
- ha a fegyelemsértést csoportosan követték el;
- ha a fegyelemsértés a katonai rendfokozati tekintély megsértésével járt vagy negatívan befolyásolta a honvédség lakossággal való kapcsolatát;
- a szabálysértés elkövetését;
- a katonai vétség elkövetését.

15. feladat

Az elkövető javára kell értékelni különösen:

- korábbi példamutató magatartását (az eljárást megelőző két éven belül kapott elismeréseit);
- ha rövid ideje teljesít szolgálatot, feltéve, hogy e körülmény az elkövetésben közrehatott;
- a kiképzésben elért eredményeit;
- az eljárást megelőző két évben való fenyítetlen voltát;
- őszinte beismerését és megbánását, valamint
- azt, ha a cselekményét menthető felindultságában követte el;
- ha először követ el kisebb súlyú fegyelemsértést és magatartása korábban kifogástalan volt.

IRODALOMJEGYZÉK**FELHASZNÁLT IRODALOM**

- A honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény
- A Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény
- 24/2005. (VI. 30.) HM rendelet a Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzatának kiadásáról
- 22/2006. (VIII. 8.) HM rendelet a Magyar Honvédség élelmezési ellátásáról
- 49/2009. (HK 13.) HM VTI SZÁT intézkedés a szerződéses legénységi állomány ruházati ellátásáról
- 18/2006. (VI. 27.) HM rendelet a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonái, valamint az önkéntes jelentkezés alapján tartalékos katonai szolgálatot teljesítők kártérítési felelősségének egyes szabályairól
- http://www.gga.hu/index_elemei/63M_KatonaiSator.htm (2010.10.03.)
- <http://www.katonasuli.hu/cikk/80#110> (2010.09.24.)
-

AJÁNLOTT IRODALOM

- A honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény
- 24/2005. (VI. 30.) HM rendelet a Magyar Honvédség Szolgálati Szabályzatának kiadásáról
- 22/2006. (VIII. 8.) HM rendelet a Magyar Honvédség élelmezési ellátásáról
- 49/2009. (HK 13.) HM VTI SZÁT intézkedés a szerződéses legénységi állomány ruházati ellátásáról
- 18/2006. (VI. 27.) HM rendelet a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonái, valamint az önkéntes jelentkezés alapján tartalékos katonai szolgálatot teljesítők kártérítési felelősségének egyes szabályairól

A(z) 0789–06 modul 022–es szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat rádióállomás-üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat átvitel- és kapcsolástechnikai eszköz üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (híradó ágazat elektronikai műszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (katonai informatikai-rendszer üzemeltető ágazat katonai informatikai-rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat lokátorműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (műszerész ágazat rakétaműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat rádiórendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat navigációs rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (repülésbiztosító ágazat fénytechnikai rendszer üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti fegyvertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti műszertechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (avionika ágazat fedélzeti rádiótechnika szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat repülőgép sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (sárkány-hajtómű ágazat helikopter sárkány-hajtómű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat ruházati ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat élelmezési ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (hadtáp ágazat üzemanyag ellátó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (rádióelektronikai felderítő ágazat rádióelektronikai felderítő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (vegyivédelmi technikai üzemeltető ágazat vegyivédelmi technikai üzemeltető)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat gépjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat harcjármű szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat műszakigép-szerelő)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (szerelő ágazat fegyverműszerész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat ABV-védelmi)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat elektronikai hadviselés)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat harckocsizó)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat könnyűlövész)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat

	légvédelmi rakéta és tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat műszaki)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat tüzér)
52 863 01 1000 00 00	Honvéd tiszthelyettes I. (parancsnoki ágazat felderítő)
52 863 01 0100 33 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes I.
31 863 02 0000 00 00	Honvéd tiszthelyettes II. (kisalegység parancsnok ágazat)
31 863 02 0100 31 01	Alapfokú katonai vezetőhelyettes II.

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

12 óra

MUNKANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató